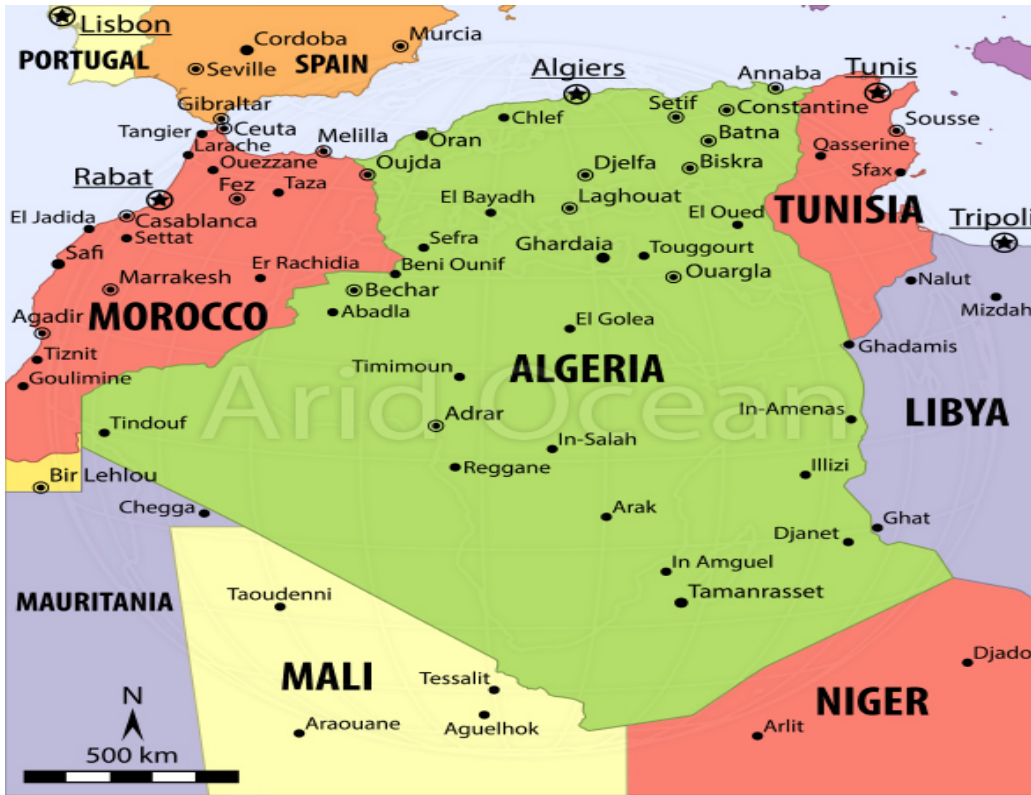

CEZAYİR ÜLKE RAPORU

MAYIS 2016

İÇİNDEKİLER

I.GENEL BİLGİLER	4
1.1. Coğrafi Konum	5
1.2. Siyasi ve İdari Yapı	5
1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı	5
2.GENEL EKONOMİK DURUM	6
3.DIŞ TİCARET	8
3.1 İhracatında Başlıca Ürünler	8
3.2 İthalatında Başlıca Ürünler	10
3.3 Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti	12
3.4 TÜRKİYE İLE TİCARET	13
3.5 İhracat.....	13
3.6 İthalat	15
4.CEZAYİR'İN DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ.....	17
4.1 CEZAYİR'İN BORU SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ	19
4.2 CEZAYİR'İN İNŞAAT AKSAMİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ.....	22
4.5 Cezayir'in Türkiye ile Demir Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti.....	24
5.DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER	25
5.1 Tarifeler ve Diğer Vergiler	26
5.2 Vergi Mevzuatı.....	27
5.3 Tarife Dışı Engeller	27
6.DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	28
6.1Yatırım Mevzuatı	28
6.1.1 Yatırımların Gerçekleşmesi Aşaması	28
6.1.2 Yabancı Yatırımcıların Proje Dönemi Boyunca Net Döviz Fazlası Verme Zorunluluğu:	29
6.1.3 Yatırımların İşletilmesi Aşaması.....	29
6.1.4 Yatırım Teşvik Rejimi	30
6.1.5 Genel Teşvik Sistemi.....	30
6.1.6 Özel Muafiyet Sistemi.....	31
6.1.7 Stratejik Sektörler.....	31
6.2.Ülkede İş Kurma Mevzuatı.....	32
6.2.1 Şirketler	32
6.2.2 Şirket Kuruluşunda İzlenecek Prosedür	33

6.2.3	Yabancı Şirket (Şube) Kurulması.....	33
6.2.4	İrtibat Bürosu.....	34
7.PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER.....		35
7.1	Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları	35
7.2	Dağıtım Kanalları	35
7.3	Tüketici Tercihleri	36
7.4	Reklam ve Promosyon.....	37
7.5	Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme.....	37
7.6	Satış Sonrası Hizmetler	37
7.7	Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri.....	37
7.8	Finansal Kiralama (Leasing) ve Franchising	38
7.9	Akreditif Kullanımı	38
7.10	Kamu İhaleleri.....	38
8.İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....		39
8.1	Genel Ticaret Politikaları	39
8.2	İthalat Lobileri.....	39
8.3	Yatırım ve Dış Ticaret Şirketlerinde Yerli Ortak Şartı.....	40
8.4	Yerel İşçi Çalıştırma.....	40
8.5	Kambiyo Rejimi, Bankacılık Sektörü ve Para Transferleri.....	40
8.6	Akreditif Mektubu ile Ödeme.....	41
8.7	Gümrük Tarifeleri	42
8.9	Etiketleme.....	42
8.10	Kalite Kontrol Belgesi.....	42
8.11	Uygunluk Belgesi	43
8.12	Haberleşme	43
8.13	Ulaştırma Altyapısı.....	44
8.14	Vize	44
8.15	Yabancı Dil	44
8.16	Hukuki Yapı.....	45
8.17	Güvenlik.....	45
8.18	Çalışma Saatleri	45
8.19	İş Görüşmeleri	45

YÖNETİCİ ÖZETİ

Yaklaşık 37 milyon civarında nüfusa sahip olan Cezayir, Afrika'nın en önemli doğalgaz ve petrol rezervlerine sahip olması ile birlikte kıtanın en büyük dördüncü ekonomisi konumundadır. 1990'lı yıllardan itibaren ticaret politikalarının serbestleştirmeye başlayan Cezayir'in 2018 yılında GSYİH'sının cari fiyatlar bazında 238 milyar doları aşacağı tahmin edilmektedir.

Sanayi altyapısının yetersizliği nedeniyle pek çok tüketim mamulünü dışarıdan almak zorunda kalan Cezayir'in en önemli ticaret ortağı Avrupa Birliği'dir. İthalatında demir ve alaşımsız çelikten çubuklar en fazla ithal ettiği 6. ürün olarak dikkat çekmekte olup, demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı 14. sırada, demir ve çelikten borular ise en fazla ithalat yaptığı 16. ürün olarak görülmektedir.

Türkiye ile Cezayir'in demir çelik ticaretine bakıldığında, Türkiye'nin Cezayir'in en büyük 4. tedarikçisi olduğu net olarak görülmekte olup, Cezayir'in tüm dünyadan toplam 3,6 milyar dolar değerinde demir çelik alımı yaptığı ve bu ihtiyacının 106 milyon dolarını Türkiye'den karşıladığı göze çarpmaktadır.

Türkiye ile Cezayir'in inşaat aksamı ticaretine bakıldığında, Türkiye'nin Cezayir'in en büyük 3. tedarikçisi olduğu görülmekte olup, Cezayir'in tüm dünyadan toplam 739 milyon dolar değerinde inşaat aksamı alımı yaptığı ve bu ihtiyacının 66 milyon dolarını Türkiye'den karşıladığı dikkat çekmektedir.

Türkiye ile Cezayir'in boru ticaretine bakıldığında, Türkiye'nin Cezayir'in en büyük 4. tedarikçisi olduğu görülmekte olup, Cezayir'in tüm dünyadan toplam 958 milyon dolar değerinde boru alımı yaptığı ve bu ihtiyacının 72,8 milyon dolarını Türkiye'den karşıladığı dikkat çekmektedir.

I.GENEL BİLGİLER

I.1. Coğrafi Konum

Cezayir; Kuzey Afrika'da, Akdeniz kıyısında, Fas ve Tunus'un arasında yer almaktadır. Ülke topraklarının % 80 'i Sahra' da yer almaktadır. Sahra'nın büyük bir bölümü yarı çöl özelliklerine sahiptir. Ülkenin %10'luk kısmını oluşturan verimli kuzey kısmında tahıl, şarap, zeytin ve meyve üretimi desteklenmektedir.

I.2. Siyasi ve İdari Yapı

İspanyolların 1505 yılında Mers–El-Kebir ve 1509 yılında Oran şehrini işgal etmelerinin ardından, Cezayir'de katolik baskısına karşı direniş hareketi başlamış ve Cezayirliler Osmanlı İmparatorluğu'nu yardıma çağırılmışlardır. Cezayir'deki, İspanyol hakimiyeti 1516 yılında son bulmuştur. Ancak İspanyolların Oran şehrindeki hakimiyeti 1792'ye kadar devam etmiştir.

Cezayir'de, 1830 yılındaki Fransız işgaline kadar Osmanlı yönetimi devam etmiştir. 14 Haziran 1830 tarihinde Fransız işgaline uğrayan başkent Cezayir, 5 Temmuz 1830'da Fransız egemenliğine geçmiştir.

1 Kasım 1954 tarihinde, Milli Kurtuluş Cephesi (FLN) ve Ulusal Bağımsızlık Ordusunun (APN) kurulmasını müteakip, Cezayir'in Fransız sömürge yönetimine karşı bağımsızlık mücadelesi başlamış ve 5 Temmuz 1962'de Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti ilan edilmiştir.

Cezayir, Başkanlık sistemi ile yönetilen bir Cumhuriyettir. Bağımsızlığını kazandığı 1962 yılından sonra, Ulusal Kurtuluş Cephesi (FLN–Front de Libération National) tarafından tek partili siyasi sistem çerçevesinde yönetilen Cezayir, 1989 yılında yapılan halkoylaması sunucunda kabul edilen yeni Anayasaya ile çok partili sisteme geçmiştir.

1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı

Ülke nüfusu 37 milyon kişidir. Nüfus, Akdeniz kıyısında ülkenin kuzeyinde yoğunlaşmıştır. Bu bölgede başkent Cezayir ve Oran şehri olmak üzere iki önemli şehir bulunmaktadır. Ülkedeki iç karışıklık 1990'lı yıllarda nüfusun önemli şehirlere göç etmesine neden olmuştur.

Kişi başına düşen GSYİH 9.000 ABD Doları civarındadır. 2002 yılında kişi başına düşen gelirin 1.748 ABD Doları olduğu düşünüldüğünde kişi başı gelirden geçmiş yıllara oranla önemli bir artış olduğu görülmektedir. Ancak, bu durum genel olarak petrol ve gaz fiyatlarındaki yükselişten kaynaklanmaktadır.

Geçen 10 yıl içerisinde zengin ve fakir arasındaki fark artmıştır. Hükümetin kamu sektöründe çalışanların sayısını arttırma politikası ve yüksek büyüme oranları, son yıllarda işsizliğin bir miktar azalmasını

sağlamıştır. Cezayir İstatistik Kurumu ONS' ye göre, işsizlik oranı 2000'li yıllardan itibaren düşüş göstermektedir. Dünya Bankasına göre 1990'larda büyüyen kayıt dışı ekonomi GSYİH'nın yaklaşık %35'ine tekabül etmektedir.

İşgücünü %35'i gibi yüksek bir oranın ya işsiz olduğu ya da yeterince çalıştırılmadığı tahmin edilmektedir. Geleneksel kaçış yolu olan göç, Avrupa'ya ya da Kuzey Amerika' ya gitmek için vize almak son derece güç olduğundan, hemen hemen tamamen kapanmış gibidir. İşsiz sayısını azaltmak için, hükümetin işgücü yoğun hidrokarbonlar- dışı endüstrileri geliştirmek zorunda olduğu belirtilmektedir.

Kamu sektöründe ücretler, geleneksel olarak hükümet ve Ulusal Ticaret Birliği (UGTA) arasında müzakere edilmektedir. UGTA ekonomi politikasının oluşumunda oldukça etkili bir rol oynamaktadır.

2.GENEL EKONOMİK DURUM

Afrika'nın en geniş topraklarına ve önemli doğalgaz ve petrol rezervlerine sahip Cezayir, söz konusu kıtanın (Güney Afrika, Nijerya ve Mısır'ın ardından) en büyük 4'üncü ekonomisi konumundadır. Cezayir, 22 üyesi bulunan Arap Birliği ülkeleri içerisinde de (Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır'ın ardından) 4'üncü büyük ekonomidir. Ancak, anılan ülke, büyük doğal gaz ve petrol kaynaklarına karşın, kişi başına düşen gelir açısından alt orta gelirli bir ülke statüsündedir. Ülke ekonomisi enerji sektörüne bağımlı olup hidrokarbon ürünleri, ülkenin ihracat gelirlerinin %97'sini ve GSMH'sinin %45'ini ve bütçe gelirlerinin 2/3'ünü sağlamaktadır. Bu bağımlılık, petrol fiyatlarındaki değişimlerden büyük ölçüde etkilenen bir ekonomik yapılanmaya sebebiyet vermiştir.

2000'li yılların başından itibaren kademeli bir şekilde serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecini yaşayan Cezayir'de, benzer durumdaki diğer ülkelerde olduğu gibi, bu sürecin sıkıntıları halen hissedilmektedir. Zengin doğal kaynaklarına karşın halkın satın alma gücünün çevre ve komşu ülkelere göre düşüklüğü, ülke ekonomisinin sektörel bazda çeşitlendirilerek geliştirilmesine yönelik ulusal ve uluslararası yatırımlardaki yetersizlik, ülkedeki kamu iktisadi teşekküllerinin özelleştirme çalışmalarının çok yavaş ilerlemesi, özellikle enerji sektörü başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarındaki yolsuzluk iddiaları, kayıt dışı sektörün büyüklüğü, bölgeler arasında ciddi ekonomik ve sosyal dengesizlikler (özellikle kuzey ve güney) ve genç nüfusta % 30'ları bulan işsizlik bu sıkıntıların başlıca kısmını teşkil etmektedir.

1990 yıllarında ortasından itibaren ticaret politikalarını da serbestleştirmeye başlayan Cezayir, buna karşın, önemli ölçüde ithal ikameci ve korumacı eğilimler gösterebilmektedir. Bu tür tutumlarda, ülkedeki ticaret politikasının belirlenmesinde etkin olan ithalat lobilerine karşın, ulusal bir sanayinin kurulabilmesine yönelik hassasiyetler etkili olmaktadır. Öte yandan, Avrupa Birliği ile 2002 yılında imzalanan ve 2005 yılında yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması ile pek çok sanayi ürününün ithalatında AB ülkeleri menşeli ürünlere indirimli gümrük vergileri uygulanmakta ve bazı ürün gruplarında da bu vergiler hâlihazırda sıfırlanmış bulunmaktadır. Tarım ve balıkçılık sektöründe ise çok kapsamlı olmamakla birlikte karşılıklı kota sistemi uygulanmaktadır.

Yine bu çerçevede, Cezayir 2004 yılında Büyük Arap Serbest Ticaret Bölgesi'ne (GAFTA) üye olmuş, ancak, bu kapsamdaki gümrük tarife indirimleri oldukça geniş muafiyet listeleri 2010 yılında hayata geçirilebilmiştir.

Cezayir parası Dinar konvertibl değildir ve ülkede sıkı bir kambiyo rejimi uygulanmaktadır. Cezayir vatandaşlarının ve yerli şirketlerin döviz bulundurma ve yurt dışına para transferi yasalarla belirli durumlar dışında yasaklanmıştır. Bu durum, uygulamada, paralel para piyasalarının oluşmasına yol açmıştır. Bu çerçevede oluşan kara borsalarda, Merkez Bankası tarafından belirlenen döviz kurları, piyasa fiyatlarından %30-40 seviyesinde sapma gösterebilmektedir. Burada Cezayir'in dinarı değerli tutma çabası da önemli rol oynamaktadır.

Öte yandan, Cezayir enerji ürünleri ihracatı sayesinde her yıl neredeyse 20-25 milyar Doları bulan bir dış ticaret fazlası vermektedir ve bu sayede son 10 yıldır cari denge düzenli bir şekilde fazla vermektedir.

Ülkenin belli başlı sorunlarından bir tanesi de kayıt dışı sektörün ülke ekonomisinin %60'ından fazlasını oluşturmasıdır. Nitekim ekonomik aktivitelerin %90'ından fazlasının nakit para ile gerçekleştirilmesi bunda ciddi bir rol oynamaktadır. Bazı büyük oteller ve alış-veriş merkezleri dışında kredi kartı uygulaması yoktur. Bu bakımdan, Cezayir devletinin vergi gelirleri de daha çok ithalattan alınan gümrük ve katma değer vergileridir. Bu durumun değiştirilmesi ve kayıt dışı sektörle mücadele edebilmek için 2011 yılında işlem türü ne olursa olsun, değeri 500.000 Dinarı geçen bütün ödemelerin banka kanalı ile yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca, 100.000 Dinarı geçen ödemelerin de çekle yapılması zorunludur. Yine bu kapsamda, kayıt dışı kurulan pazarlar kapatılmakta ve esnafın kayıtlı çalışması için teşvikler sağlanmaktadır.

Cezayir ile ilgili en ilginç verilerden biri ise anılan ülkenin başta enerji ürünleri olmak üzere temel tüketim ürünlerine (buğday, şeker, yağ, vb.) yaptığı yüksek sübvansiyon oranlarına karşın halkın satın alma gücünün halen düşük olmasıdır. Cezayir'in hidrokarbon ürünlerini 650 milyar CD (yaklaşık 8,5 milyar \$) ve elektriğe 150 milyar CD (2,1 milyar \$) sübvansiyon ettiği ve bu tutarın anılan ülkenin GSMH'sinin % 6,6'sına tekabül ettiği bilinmektedir. Cezayir'in, diğer temel tüketim ürünlerine yapılan harcamalarla GSYH'nin %13'ü tutarında sübvansiyon harcamalarının olduğu, bütçeye dâhil edilmeyen sübvansiyonlarla bu oranın %30'a yaklaştığı tahmin edilmektedir.

Cezayir' de ekonomik büyüme, büyük oranda petrol fiyatlarına ve yağış düzeyine bağlıdır. IMF verilerine göre, ülkedeki hidrokarbonlar sektörünün istikrarlı büyümesinden dolayı, 2018 yılına kadar GSYH'nin yıllık ortalama %3,7 oranında büyüyeceği ve 2018 yılında GSYH'nin cari fiyatlar bazında 238 milyar doları aşacağı tahmin edilmektedir.

3.DIŞ TİCARET

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon ABD Doları)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2003	24.654	13.545	42.957	6.351
2004	32.077	18.303	52.434	11.720
2005	46.002	20.357	67.458	24.546
2006	54.613	21.456	82.244	26.982
2007	60.163	27.631	99.638	20.688
2008	79.298	39.475	118.556	40.039
2009	45.193	39.258	86.194	4.194
2010	57.050	40.999	104.271	9.831
2011	73.436	47.219	120.920	25.952
2012	71.865	50.369	71.866	24.382
2013	65.998	54.909	120.907	11.089
2014	62.956	58.329	121.285	4.626

Kaynak: ITC - Trademap

Bir yandan tarımsal üretimin, diğer yandan sanayi alt yapısının yetersizliği nedeniyle pek çok tüketim mamulünü dışarıdan almak durumunda kalan Cezayir, ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yıllar itibariyle sürekli artan miktarlarda ithalat yapmaktadır. Avrupa Birliği, Cezayir'in en önemli ticaret ortağı konumundadır. Hidrokarbonlar sektörü ihracatı toplam ihracatın yaklaşık %97'sini oluşturmaktadır. Ancak, son yıllarda petrol fiyatlarının düşmesi nedeniyle ihracatın azaldığı görülmektedir.

3.1 İhracatında Başlıca Ürünler

Cezayir'in ihracatının %98'ini hidrokarbonlar, %1 'ini de muhtelif imalat sanayi ürünleri teşkil etmekte olup, kalan kısım da bazı hammadde ve tarım ürünlerini kapsamaktadır. Meyve ihracatı da söz konusu olabilmektedir.

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 ABD Doları)

GTİP	ÜRÜN ADI	2012	2013	2014
	TOPLAM İHRACAT	71.865.749	65.998.138	62.956.161
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	27.001.339	25.676.524	25.051.638
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	32.879.400	30.380.113	23.977.192
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	9.921.601	7.769.530	11.097.538
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	909.040	1.067.699	1.105.227
2814	Saf amonyak veya amonyağın sulu çözeltileri	420.763	303.851	610.305
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	9.338	38.368	312.322

1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	207.975	272.487	228.144
2902	Siklik hidrokarbonlar	0	0	108.451
2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	152.888	96.689	95.962
2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	34.015	45.250	55.386
2804	Hidrojen, asal gazlar ve diğer ametaller	26.170	39.011	53.368
804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	26.206	29.775	38.352
2716	Elektrik enerjisi	4.799	8.552	24.874
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	31.165	33.718	15.331
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalıanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	3.650	7.872	12.966
7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde)	11.960	14.145	11.804
6809	Alçı ve alçı esaslı bileşiklerden eşya	4.380	6.986	8.864
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	5.031	6.950	8.495
4105	Koyun ve kuzuların dabalıanmış veya crust (ara kurutmalı) derileri	14.874	11.686	8.382
7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (kütle, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	14.205	11.303	7.769
1804	Kakao yağı	2.593	5.810	7.686
7901	İşlenmemiş çinko	14.845	8.683	7.450
1902	Makarnalar ve kuskus	7.930	15.846	7.126
7007	Emniyet camları	8.832	8.715	6.227
1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	4.733	5.335	6.049
2904	Hidrokarbonların sülfolanmış, nitrolanmış ve nitrozolanmış türevleri	6.431	7.640	5.879
4112	Koyun veya kuzuların dabalama veya ara kurutmadan sonra ileri derecede hazırlanmış deri ve köseleleri	4.238	4.766	4.366
403	Yayık altı süt, pıhtılaşmış süt ve krema, yoğurt, kefir veya diğer fermente edilmiş veya asitliği arttırılmış süt ve krema	2.071	4.712	3.815
2620	Arsenik, metalleri veya bunların bileşiklerini içeren cüruf, küller ve kalıntılar	6.717	3.142	3.380
307	Yumuşakçalar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış vs.)	2.722	2.316	3.368
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	3.867	1.586	2.970
306	Kabuklu hayvanlar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış veya benzer işlem görmüş)	2.772	2.279	2.834
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	97	454	2.401
7307	Demir veya çelikten boru bağlantı parçaları (rakorlar, dirsekler ve manşonlar gibi)	1.045	470	2.217
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	0	4.654	2.182
4503	Tabii mantardan eşya	2.477	1.487	2.137
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına	3.464	4.273	2.122

	mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri			
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	2.634	6.590	1.947
703	Soğan, şalot, sarımsak, pırasa ve diğer soğanımsı sebzeler (taze/soğutulmuş)	1.921	1.986	1.942
4819	Kağıttan, kartondan, selüloz vatkadandan veya selüloz lif tabakalarından kutu, mafhaza, torba vb.	620	1.416	1.842

Kaynak: ITC- Trademap

3.2 İthalatında Başlıca Ürünler

2014 yılı ithalatında başlıca ürünler, otomobiller, buğday, petrol yağları, eşya taşımaya mahsus taşıtlar, ilaç, inşaat demiri, süt, gaz türbinleri, telefon, mısır, şeker, telefon, soyl küspesi ve iş makineleridir.

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 ABD Doları)

GTİP	ÜRÜN ADI	2012	2013	2014
	TOPLAM İTHALAT	50.369.391	54.909.973	58.329.832
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımaya üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	3.908.651	3.728.686	2.956.173
1001	Buğday ve mahlut	2.129.041	2.123.356	2.370.808
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4.435.882	3.770.459	2.203.590
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.205.545	2.225.305	2.103.993
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.754.761	1.807.718	1.945.965
7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (dövülmüş, sıcak haddelenmiş, haddeleme işleminden sonra burulmuş olanlar dahil)	2.098.417	1.862.529	1.833.531
402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	1.093.378	1.076.714	1.799.021
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	525.956	1.274.828	1.699.597
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	752.563	731.379	1.048.238
1005	Mısır	941.875	892.583	976.586
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	960.902	881.836	840.272
2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	461.658	698.824	819.993
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	530.595	680.229	767.698
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	377.428	448.109	738.339
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	589.743	643.953	730.310
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	308.467	255.555	722.836

8701	Traktörler	440.729	548.535	613.146
1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	571.851	663.595	566.047
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	335.948	402.473	554.744
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	344.909	342.721	514.557
2523	Çimento	253.992	397.546	513.383
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	392.007	487.358	501.780
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	372.456	415.543	499.902
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	271.736	322.969	484.501
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	399.574	422.202	470.666
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	471.276	461.814	440.296
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	365.330	392.212	438.811
2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	287.957	345.936	413.443
8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar (kurtarıcılar, vinçli, itfaiye, beton karıştırıcı, yol süpürme, zift vb taşıtları)	372.960	357.009	410.301
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	359.663	374.617	407.457
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	244.723	314.785	407.400
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	308.876	501.742	405.704
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb	146.823	257.391	393.128
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	278.893	325.182	391.185
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	286.437	294.125	387.509
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	312.937	357.892	356.914
2403	Homonize edilmiş tütün ve tütün yerine geçen madde hülusalari ve esansları	288.325	302.789	350.585
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	208.486	317.862	349.163
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik \geq 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	433.393	295.760	335.731
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	223.565	263.842	320.743

Kaynak: ITC- Trademap

3.3 Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Cezayir 2014 yılı ihracatının yaklaşık olarak yarısını İspanya, İtalya, Fransa ve İngiltere'ye yapmaktadır. İhracatın büyük bir bölümünü ham petrol ve ürünleri oluşturmaktadır. İthalatta ise en büyük payı Çin ve AB ülkeleri almaktadır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (1.000 ABD Doları)

	2012	2013	2014
TOPLAM İHRACAT	71.865.749	65.998.138	62.956.161
1 İspanya	7.809.365	10.344.328	9.713.355
2 İtalya	11.512.555	9.016.807	8.368.930
3 Fransa	6.124.176	6.786.095	6.744.068
4 Birleşik Krallık	3.668.058	7.202.280	5.482.293
5 Hollanda	5.256.734	4.823.530	5.079.851
6 ABD	10.778.214	5.340.529	4.690.799
7 Türkiye	2.624.563	2.660.820	2.904.652
8 Brezilya	3.395.476	2.661.287	2.709.578
9 Belçika	1.922.622	2.048.929	2.155.051
10 Çin	2.596.663	2.181.280	1.816.862
11 Portekiz	1.710.968	1.603.741	1.635.572
12 Tunus	1.018.687	1.649.047	1.584.065
13 Kanada	5.082.068	3.054.634	1.546.914
14 Fas	993.264	1.051.846	1.381.452
15 Japonya	854.486	1.038.756	1.257.026

Kaynak: ITC- Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (1000 ABD Doları)

	2012	2013	2014
TOPLAM İTHALAT	50.369.391	54.909.973	58.329.832
1 Çin	5.964.816	6.827.545	8.196.530
2 Fransa	6.433.334	6.257.798	6.341.839
3 İtalya	5.191.059	5.652.714	4.983.230
4 İspanya	4.343.277	5.084.229	4.982.557
5 Almanya	2.591.175	2.861.289	3.773.765
6 ABD	1.769.703	2.370.397	2.871.843
7 Türkiye	1.798.328	2.077.240	2.123.293
8 Arjantin	1.802.686	1.738.555	1.932.587
9 G. Kore	1.290.963	1.124.487	1.624.784
10 Birleşik Krallık	1.283.329	1.176.549	1.419.555

11	Brezilya	1.343.769	1.322.162	1.380.418
12	Hindistan	1.107.591	1.306.679	1.194.997
13	İsviçre	540.575	591.688	1.169.046
14	Hollanda	964.332	1.120.472	1.060.435
15	Belçika	661.707	757.879	920.045

Kaynak: ITC- Trademap

3.4 TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye-Cezayir Dış Ticaret Değerleri (Milyon ABD Doları)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2001	422	1.064	1.486	-642
2002	514	558	1.072	-44
2003	573	501	1.074	72
2004	806	626	1.432	180
2005	807	862	1.669	-55
2006	1.021	719	1.739	302
2007	1.232	944	2.176	288
2008	1.614	1.588	3.201	26
2009	1.777	769	2.546	1.008
2010	1.505	1.068	2.573	436
2011	1.471	1.150	2.621	320
2012	1.813	925	2.737	889
2013	2.003	714	2.717	1.289
2014	2.083	921	3.004	1.162
2015	1.827	741	2.568	1.086
2015 (Ocak-Şubat)	290	82	371	208
2016 (Ocak-Şubat)	260	57	317	203

Kaynak: TÜİK

Türkiye ile Cezayir arasındaki ticarete 2005 yılı öncesinde Cezayir lehine seyreden dış ticaret dengesi, Cezayir'e yapılan ihracatın düzenli olarak her yıl artmasıyla, 2006 yılından itibaren Türkiye lehine fazla vermeye başlamıştır. Türkiye lehine olan dış ticaret dengesi 2015 yılında 1,08 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır.

3.5 İhracat

2014 yılında Türkiye'den Cezayir'e gerçekleştirilen 2 milyar ABD Dolarlık ihracat, 2015 yılında %12,3 oranında düşerek 1,82 milyar ABD Dolarına gerilemiştir.

Diğer taraftan, kayıt dışı ekonomi kapsamında değerlendirilen bavul ticareti yoluyla da yıllık yaklaşık 100-150 milyon ABD Doları tutarında bir ihracat gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir.

Bunun yanı sıra İspanya, Fransa ve İtalya limanları üzerinden ülkemiz menşeli malların «re-export» yoluyla veya Magrep Birliği üyesi ülkelere transit olarak Cezayir'e geldiği ve bu ticaretin yıllık toplamının yaklaşık 300-350 milyon ABD Doları civarında bir rakama ulaştığı tahmin edilmektedir.

İhraç edilen başlıca ürünler, otomobiller, demir veya çelikten inşaat aksamı, inşaat demiri, tarım ürünü işleme makinaları, demir veya çelikten borular, hazır giyim, buzdolapları, dondurucular, elektrik transformatörleri, statik konvertörler ve endüktörler, maden işleme makinaları, kablolar, demir veya çelikten sobalar, ocak ve mangal, karayolu taşıtları için aksam ve parçalar ve mobilyalardır.

Türkiye'nin Cezayir'e İhracatında Başlıca Ürünler (1000 ABD Doları)

GTİP	Ürünler	2013	2014	2015
TOPLAM İHRACAT		2.002.689	2.083.473	1.827.235
8703	Otomobiller	289.234	161.774	101.982
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	44.988	65.415	71.031
8437	Tohum, hububat, kuru baklagilleri temizleme, tasnif etme ayıklama ve öğütmeye mahsus makina ve cihazlar	22.153	37.607	62.952
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	149.662	41.140	55.749
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	25.002	24.532	41.513
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	38.818	41.109	40.556
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	15.054	15.309	38.353
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	18.006	29.161	36.808
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	22.103	18.049	35.542
7321	Demir veya çelikten sobalar, mutfak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb ile bunların aksam ve parçaları	24.486	34.816	32.251
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	25.020	31.143	31.089
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	12.279	23.916	30.769
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	110.538	118.379	28.746
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	3.475	38.864	26.756
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	27.158	29.076	22.948
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	22.995	28.307	22.570
3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	12.331	20.629	21.503
8502	Jeneratörler	12.305	12.064	20.149
6208	Kadınlar ve kız çocuk için fanila, kaşkorse, kombinezon, jüp veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz vb.	12.951	19.800	20.075
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	28.339	34.801	19.817
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	15.554	11.748	19.305
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	21.913	24.311	18.961
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	32.869	31.770	18.855
2102	Maya	15.853	15.147	18.105

5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olsun olmasın)	15.503	15.571	17.807
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	0	16.282	17.664
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	26.689	13.663	16.762
8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar (kurtarıcılar, vinçli, itfaiye, beton karıştırıcılı, yol süpürme, zift vb taşıtları)	6.646	21.549	16.381
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar	9.299	18.255	15.908
8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	23.103	25.465	14.108
7326	Demir veya çelikten eşya	4.376	6.944	12.626
6006	Diğer örme mensucat	15.983	14.065	12.392
9406	Prefabrik yapılar	1.151	5.200	12.268
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	9.611	9.217	12.126
6214	Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar vb eşya	400	3.772	11.837
8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makineleri, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makineleri, ambalaj vb makineler	7.303	9.748	11.833
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	12.459	12.563	11.500
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	7.447	9.798	11.330
3925	Plastikten inşaat malzemesi	3.208	7.393	11.252
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	10.603	10.449	11.090

Kaynak: ITC- Trademap

3.6 İthalat

2014 yılında 921 milyon ABD Doları olan Cezayir'den ithalatımız, 2015 yılında %19,5 oranında gerileyerek 740,9 milyon ABD Doları olmuştur.

Türkiye'nin Cezayir'den ithalatında önem arz eden ürünler, petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar, petrol yağları, şeker, amonyak, hidrojen, hurda gemi, kimyasal gübreler ve fosfattır.

Türkiye'nin Cezayir'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000 ABD Doları)

GTİP	Ürünler	2013	2014	2015
TOPLAM İHRACAT		714.092	920.989	740.957
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	673.517	853.527	496.842
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	10.353	30.341	182.210
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	0	0	29.907
2814	Saf amonyak veya amonyak sulu çözeltileri	6.498	16.461	15.686
2804	Hidrojen, asal gazlar ve diğer ametaller	1.663	6.021	3.194
8908	Sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	0	0	2.868

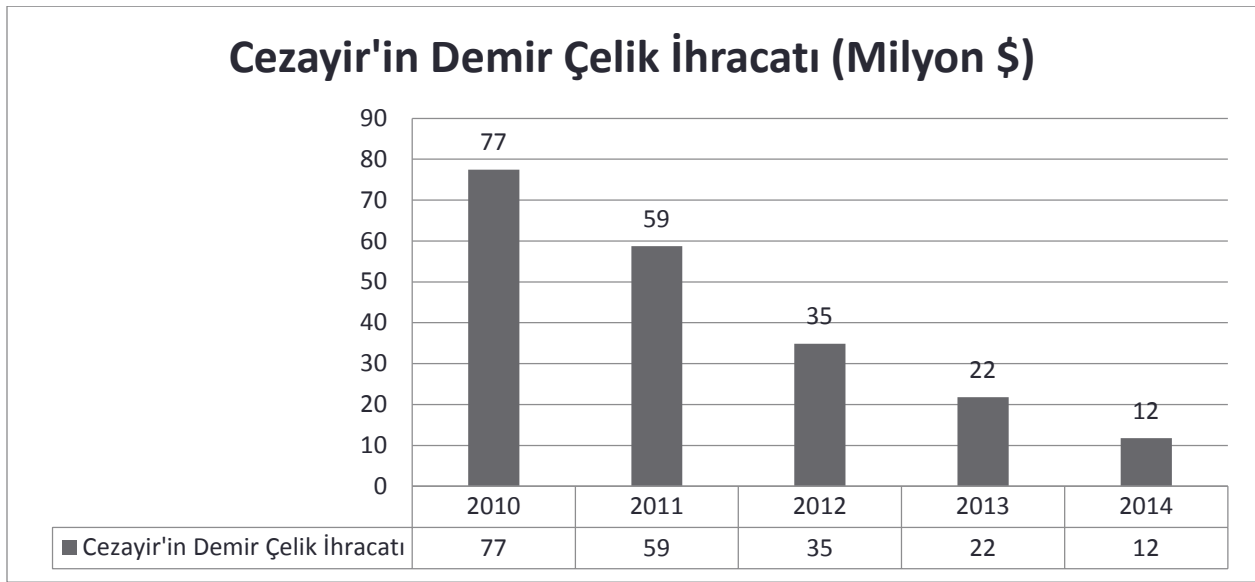
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	9.368	654	2.403
2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	8.456	6.247	1.998
7321	Demir veya çelikten sobalar, mutfak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb ile bunların aksam ve parçaları	2	935	1.333
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	0	772	581
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	0	0	550
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabanlanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	1.493	2.160	521
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	261	331	484
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırıntıları	0	316	445
2620	Arsenik, metalleri veya bunların bileşiklerini içeren cüruf, küller ve kalıntılar	0	0	197
7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde)	0	0	192
813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	0	0	191
7601	İşlenmemiş alüminyum	0	0	189
5101	Yün ve yapağı (kardesiz/taranmamış)	47	192	129
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	0	0	126
8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	0	3	119
7616	Alüminyumdan diğer eşya	0	0	113
7007	Emniyet camları	0	0	112
8535	Gerilimi 1000 voltu geçen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, sigortalar, yıldırım önleyici, fişler, kutular vb)	0	0	75
3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	309	322	73
4106	Diğer hayvanların dabanlanmış veya crust (ara kurutmalı) post ve derileri	75	95	72
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	0	0	65
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya artırılmasına mahsus makina ve cihazlar	5	0	38
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	0	0	36
1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	48	114	34
8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	136	0	24
7311	Demir veya çelikten sıkıştırılmış veya sıvı hale getirilmiş gazlar için kaplar	0	0	23
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kull. diğer kimyasal ür.	0	0	17
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	0	0	14
2104	Çorba, et suyu ve karışım halindeki homojenize gıda müstahzarları	0	0	13
8307	Adi metallerden eğilip bükülebilen borular (boru bağlantı parçalarıyla birlikte olsun olmasın)	0	0	10
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	0	0	10

8301	Adi metallerden kilit, sürgü ve asma kilit (anahtarlı, şifreli veya elektrikli) ve bunların adi metallerden anahtarları	0	2	9
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	6	7	6
1901	Malt hülasesi; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	0	0	5

Kaynak: ITC- Trademap

4.CEZAYİR'İN DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

Cezayir 2010 yılında 77 milyon \$ değerinde demir-çelik ihracatı yaparken, 2014 yılında bu rakam 12 milyon \$'a düşmüştür.

Kaynak: ITC- Trademap

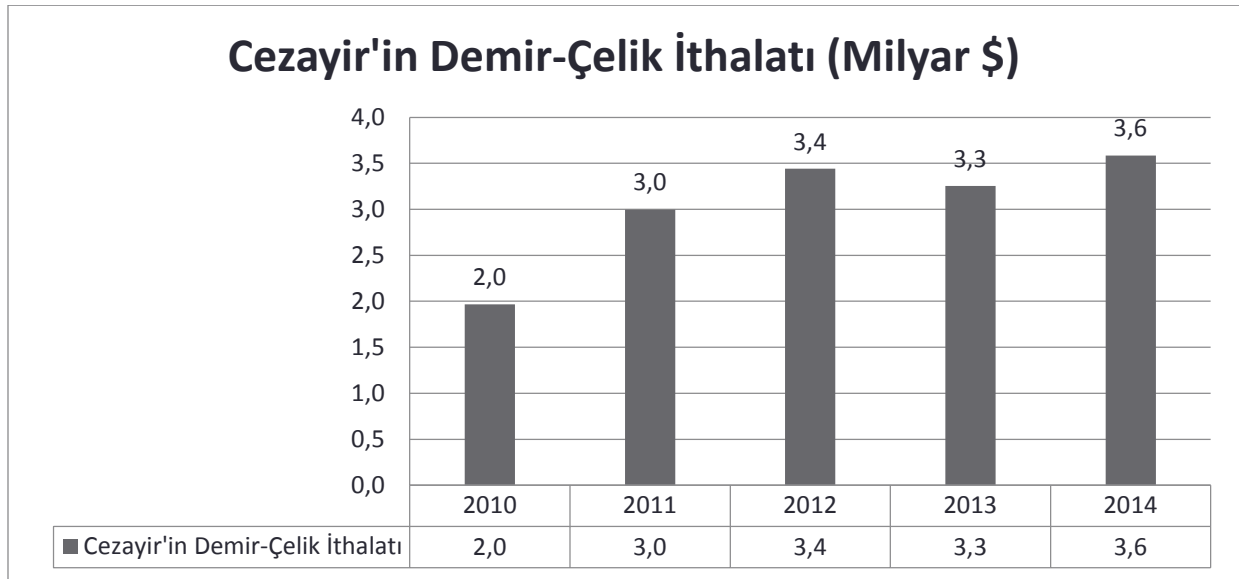
2014 yılında Cezayir'in demir-çelik ihracatındaki en önemli aktör 2,8 milyon \$'la Mısır olmuştur. Onu takip eden ülkeler sırasıyla İtalya, Fas, İspanya ve Portekiz'dir. Portekiz'e 2020-2013 yılları arası Cezayir'den demir çelik ihracatı yapılmamış olup 2014 yılında 1,6 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir.

Cezayir'in Demir Çelik İhracatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	77.453	58.725	34.870	21.769	11.766
Mısır	5.480	4.508	9.157	7.275	2.771
İtalya	5.541	6.201	10.545	9.305	2.402
Fas	1.321	0	4.682	934	1.951
İspanya	6.878	11.456	1.134	1.065	1.878
Portekiz	0	0	0	0	1.580

Tunus	13.796	17.636	9.211	3.147	1.137
Angola	48	98	36	15	27
Kamerun	0	0	0	0	12
Fildişi Sahili	0	0	0	0	7
Irak	2	0	0	0	0
Belçika	175	818	0	2	0
Çin	0	0	0	0	0
Fransa	0	0	0	0	0
Almanya	374	0	0	0	0
Gana	0	0	6	0	0
Yunanistan	918	0	0	0	0
İzlanda	470	0	0	0	0
Ürdün	931	0	0	0	0
Libya	0	0	78	0	0
Nijerya	0	0	13	0	0

Kaynak: ITC- Trademap

Cezayir'in demir çelik sektöründeki son 5 yıllık ithalatına bakıldığında; 2010 yılında 2 milyar \$ olan ithalatını 2014 yılında 3,6 milyar \$'a kadar çıkardığı görülmektedir.

Kaynak: ITC- Trademap

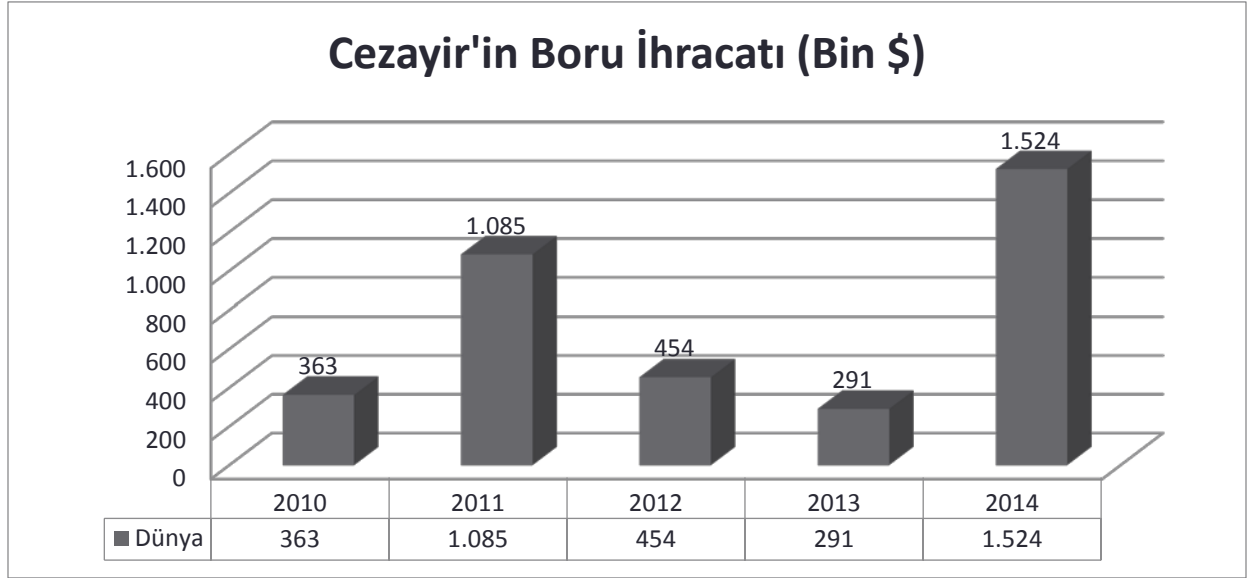
Cezayir'in ithalatındaki başlıca ülkeler sırasıyla İspanya (1,2 milyar \$ ile birinci sırada), İtalya, Portekiz ve Türkiye'dir. Türkiye'nin demir-çelik sektöründe Cezayir'in en önemli 5 tedarikçisi arasında yer alması dikkat çekicidir.

Cezayir'in Demir Çelik İthalatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	1.967.294	2.996.391	3.440.810	3.255.466	3.586.393
İspanya	580.360	1.002.249	1.082.801	1.105.385	1.262.356
İtalya	332.917	619.113	960.245	961.795	1.104.788
Portekiz	81.030	232.417	214.918	287.979	335.126
Türkiye	56.948	59.914	53.032	50.836	106.221
Fransa	81.847	65.235	129.918	120.440	105.581
Almanya	61.441	52.313	164.112	88.056	103.277
Çin	28.813	22.317	23.619	54.477	94.958
Yunanistan	157.280	404.420	255.915	153.097	92.462
Rusya Fed.	11.026	41.137	39.364	10.713	83.484
Bulgaristan	38.382	83.489	27.890	17.333	43.013
Ukrayna	11.979	6.224	55	5.395	28.337
Morokko	18.855	70.761	65.752	44.355	22.118
İngiltere	14.062	17.168	39.566	58.636	20.039
Romanya	63.350	59.175	43.267	25.353	19.434
Bosna Hersek	0	2	0	0	18.572
Hollanda	20.984	38.857	38.052	48.711	18.208
Belçika	41.639	33.790	26.574	27.226	16.514
Çek Cumh.	39.637	8.195	7.974	3.735	15.711
Hırvatistan	0	0	0	0	12.370
Lüksemburg	17.916	6.537	2.873	8.285	11.542

Kaynak: ITC- Trademap

4.1 CEZAYİR'İN BORU SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

Cezayir'in boru sektöründeki son 5 yıllık ihracatına bakıldığında; 2010 yılında 363 bin \$ boru ihracatının 2014 yılında 1,5 milyon \$'a ulaştığı göze çarpmaktadır.

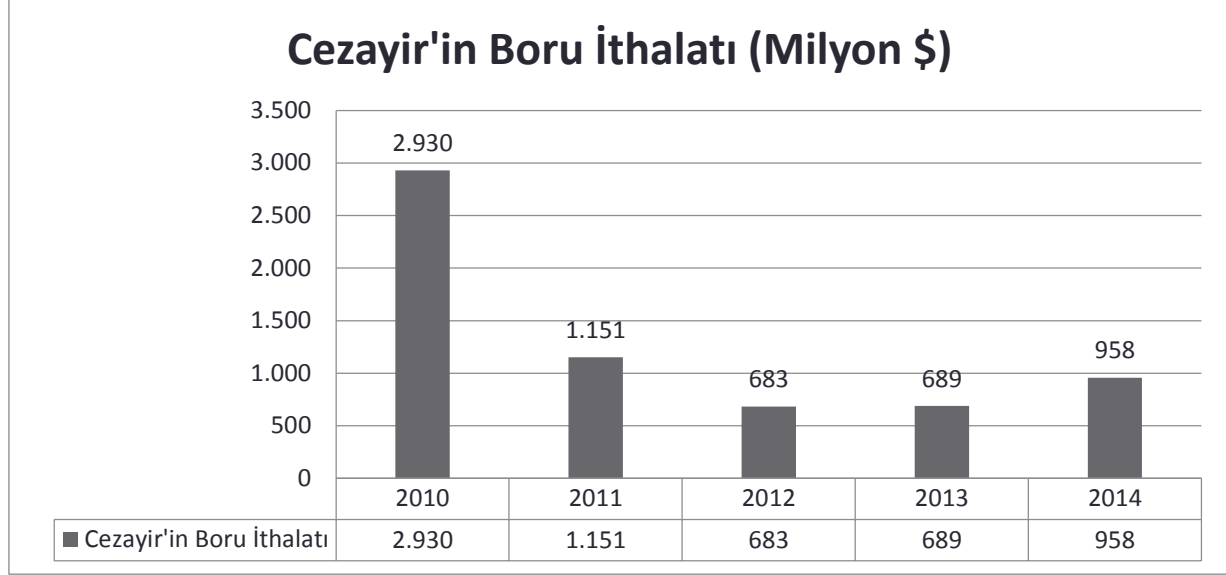
Kaynak: ITC- Trademap

2014 yılında Cezayir'in boru ihracatında ilk sırayı 1 milyon \$ ve %66 pay ile ABD almaktadır. Onu sırasıyla İngiltere, Almanya, Tunus ve Avustralya izlemiştir.

CEZAYİR'İN BORU İHRACATI (Bin \$)					
İhracat	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	363	1.085	454	291	1.524
ABD	2	624	264	0	1.004
İngiltere	45	13	0	3	308
Almanya	0	0	0	0	131
Tunus	299	158	116	125	28
Avustralya	0	0	0	0	16
Kanada	15	15	0	0	15
Çin	0	0	0	20	15
İtalya	0	9	4	0	6
BAE	0	10	0	0	1
Belçika	0	71	0	0	0
Çek Cumh.	0	0	0	0	0
Fransa	0	185	70	0	0
Endonezya	0	0	0	140	0
Hollanda	0	0	0	0	0
İspanya	0	0	0	0	0
İsveç	0	0	0	2	0
İsviçre	1	0	0	0	0

Kaynak: ITC- Trademap

Cezayir'in boru ithalatı, 2010 yılından sonra gözle görülür bir düşüş seyrine girmiş olup, 2012 yılından sonra küçük oranlarda yükselmeye başlamıştır. 2013 yılında 689 milyon \$ olan ithalat, 2014 yılında 958 milyon \$'a ulaşmıştır.

Kaynak: ITC- Trademap

Cezayir'in boru ithalatındaki en önemli ülkeler Çin, Japonya, ABD, Türkiye ve Fransa'dır. Türkiye Cezayir'in en önemli 4. boru tedarikçisidir.

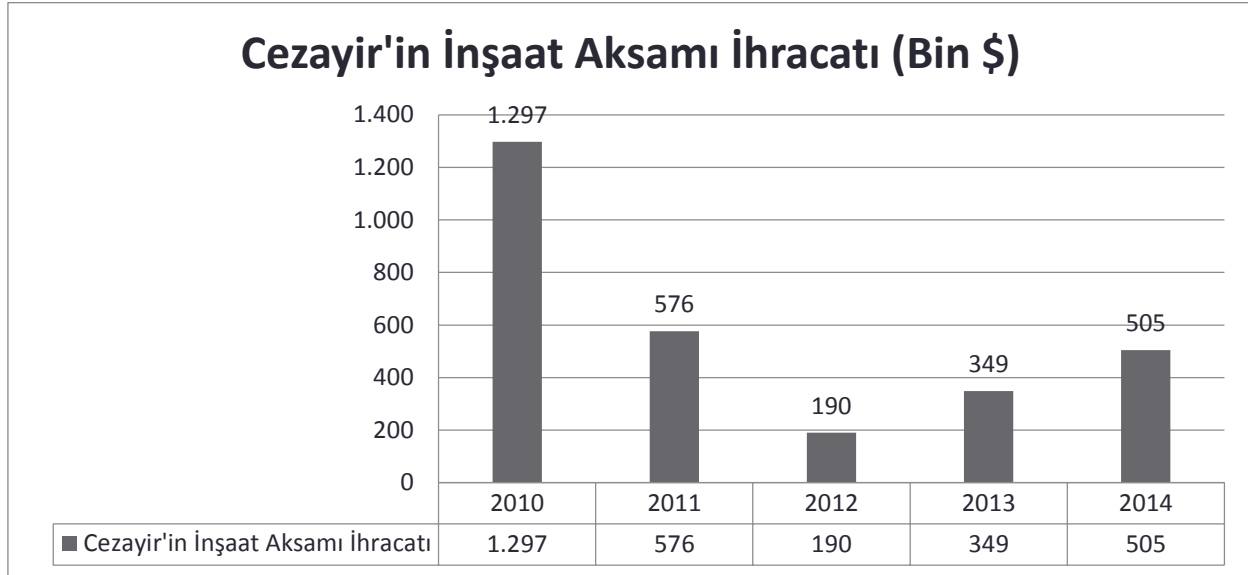
CEZAYİR'İN BORU İTHALATI (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	2.929.523	1.150.890	682.895	689.376	958.122
Çin	836.466	288.880	191.722	123.762	398.402
Japonya	283.395	133.869	96.666	108.344	136.722
ABD	34.317	32.920	12.494	6.333	122.120
Türkiye	316.938	101.275	157.736	244.345	72.826
Fransa	344.856	78.387	40.473	21.748	52.863
Kore	108.934	24.076	7.237	2.446	34.356
Almanya	137.635	108.915	17.190	10.176	24.303
Çek Cumhuriyeti	5.576	584	799	709	17.088
Tunus	22.478	21.845	24.864	21.816	16.879
İspanya	34.108	39.432	13.655	23.278	14.939
İtalya	320.996	111.157	35.332	24.447	14.209
Romanya	4.759	2.340	2.911	6.860	8.836
Hindistan	50.549	82.042	23.254	37.525	7.794

Arjantin	70.743	54.911	15.370	5.117	5.966
Endonezya	281	0	919	0	4.800
Singapur	19.288	222	526	187	3.496
BAE	692	1.208	1.311	5.024	3.135
Mısır	493	6.935	52	40	2.550
İngiltere	15.300	4.158	7.349	3.899	1.939
Macaristan	3	357	152	12	1.904

Kaynak: ITC- Trademap

4.2 CEZAYİR'İN İNŞAAT AKSAMI SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

Cezayir inşaat aksamı ihracatı 2010 yılında 1,3 milyon \$ iken, 2014 yılında bu rakam 505 bin \$'a düşmüştür.

Kaynak: ITC- Trademap

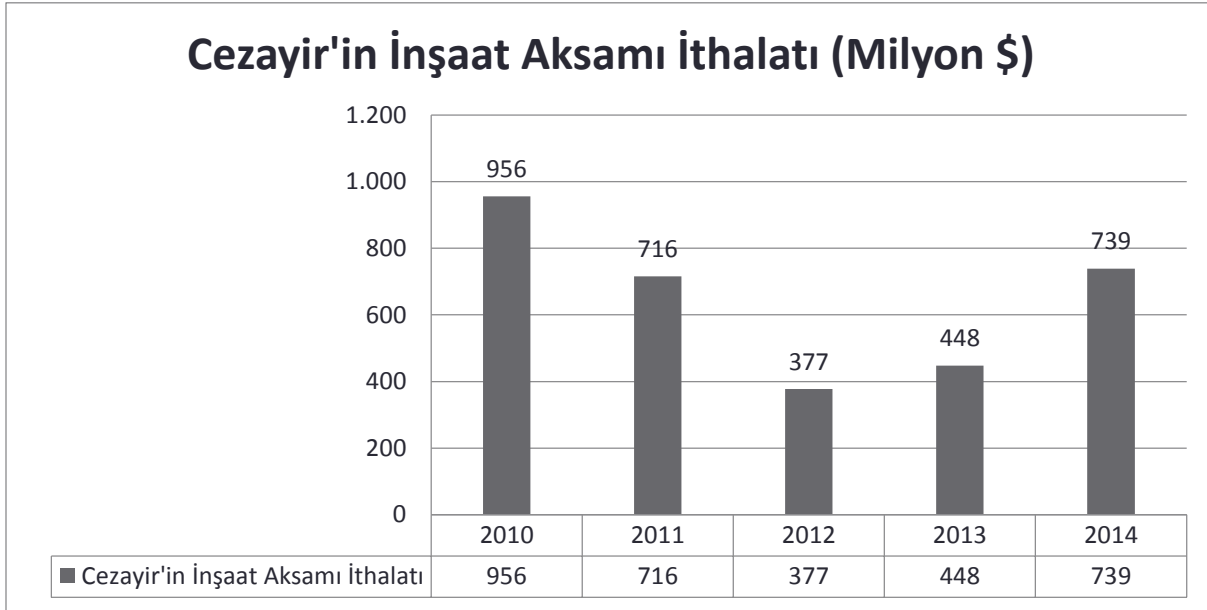
Cezayir'in inşaat aksamı ihracatındaki en önemli ülkeler Tunus, Fransa, Kamerun, Angola ve Fildişi Sahili'dir.

Cezayir'in İnşaat Aksamı İhracatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	1.297,0	576,0	190,0	349,0	505,0
Tunus	0,0	0,0	76,0	334,0	356,0
Fransa	11,0	7,0	2,0	0,0	114,0
Kamerun	0,0	0,0	0,0	0,0	13,0
Angola	0,0	266,0	109,0	11,0	11,0

Fildişi Sahili	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0
Gana	0,0	0,0	1,0	0,0	4,0
Lübnan	1.280,0	0,0	0,0	0,0	1,0
İngiltere	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Irak	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Belçika	0,0	304,0	0,0	0,0	0,0
Senegal	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0
Güney Afrika	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0
İspanya	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
İsviçre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kaynak: ITC- Trademap

2010 yılında 956 milyon \$ olan Cezayir'in inşaat aksamaları ithalatı, 2014 yılında 739 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: ITC- Trademap

Cezayir inşaat aksamaları ithalatında Çin 189 milyon \$ ile birinci sıradadır. Onu sırasıyla İtalya, Türkiye, Mısır ve İspanya takip etmektedir. Türkiye Cezayir'in inşaat aksamaları ithalatında 66 milyon \$ ile önemli bir yer almaktadır.

Cezayir'in İnşaat Aksamlı İthalatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	956.020	715.820	377.428	448.109	738.879
Çin	88.939	27.606	43.981	43.259	188.712
İtalya	109.276	118.566	67.667	137.631	169.637
Türkiye	59.910	33.397	86.921	64.109	66.147
Mısır	95.041	106.326	5.353	15.697	45.668
İspanya	54.006	46.831	25.994	32.178	39.199
Tunus	10.941	10.079	19.852	25.735	35.559
Kore	71.552	74.487	33.270	6.427	33.442
Yunanistan	263	60	1.333	1.479	32.202
Fransa	45.501	43.200	26.459	29.887	31.924
Almanya	21.311	13.586	7.689	17.913	21.911
Portekiz	4.096	9.849	16.306	24.445	20.418
S.Arabistan	127.589	39.807	3.070	8.429	13.760
Tayland	7	1.646	4.078	182	6.060
Hindistan	59.636	18.116	5.205	3.299	4.915
BAE	77.630	32.584	8.976	7.947	4.513
Belçika	5.019	5.114	1.274	4.707	4.380
Çek Cumh.	1.407	318	626	389	3.480
Slovenya	6.270	22.555	348	201	3.296
Polonya	2.657	674	1.327	1.547	3.031
İngiltere	21.954	24.418	2.561	6.719	1.489

Kaynak: ITC- Trademap

4.5 Cezayir'in Türkiye ile Demir Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti

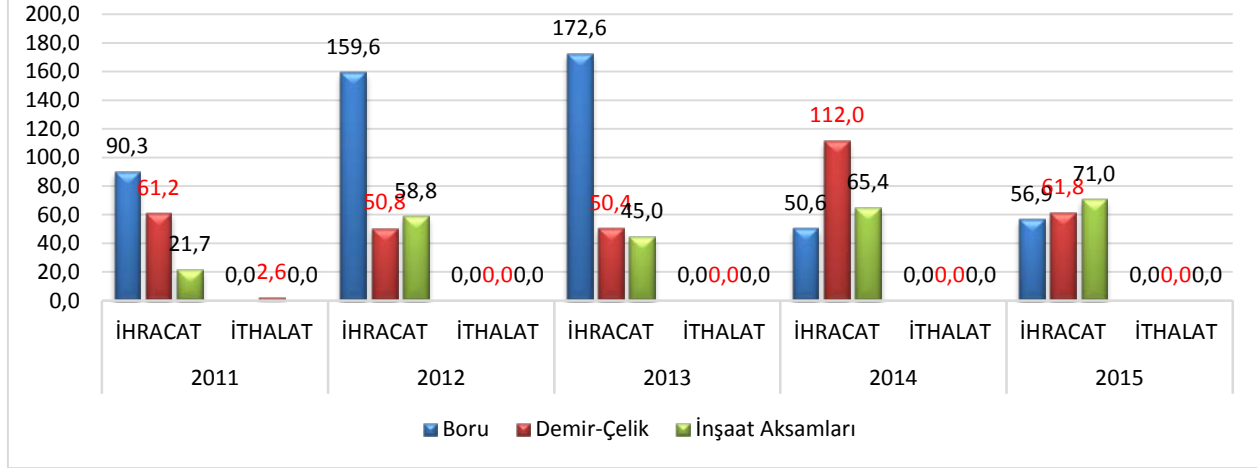
Cezayir ile Türkiye arasındaki boru, inşaat aksamları ve demir-çelik ticareti Türkiye'nin lehine gelişmektedir. 2011, 2012 ve 2013 yıllarında daha yüksek değerlerde olan Türkiye'nin ihracat rakamları son 2 yılda boru sektöründe düşüş göstermiştir.

Demir-çelik sektöründe ise 2014 yılında en yüksek değere ulaşarak, 112 milyon dolar ihracat yapılmış olmasına rağmen, 2015 yılında bu sektörde Cezayir'e yapılan ihracatımız neredeyse yarı yarıya düşerek 62 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

İnşaat aksamları sektöründe özellikle 2014 yılında artışlar yaşanmış ve bu artış 2015 yılında da devam ederek 71 milyon dolar ihracat gerçekleşmiştir.

Bununla beraber Türkiye'nin Cezayir'den bu sektörlerde neredeyse hiç ithalatı bulunmamaktadır.

Cezayir İle Türkiye Arasındaki Demir-Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti (Milyon \$)

Kaynak: TÜİK verileri

Cezayir İle Türkiye Arasındaki Demir-Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti (Milyon \$)										
	2011		2012		2013		2014		2015	
	İHRACAT	İTHALAT	İHRACAT	İTHALAT	İHRACAT	İTHALAT	İHRACAT	İTHALAT	İHRACAT	İTHALAT
Boru	90,3	0,0	159,6	0,0	172,6	0,0	50,6	0,0	56,9	0,0
Demir-Çelik	61,2	2,6	50,8	0,0	50,4	0,0	112,0	0,0	61,8	0,0
İnşaat Aksamları	21,7	0,0	58,8	0,0	45,0	0,0	65,4	0,0	71,0	0,0

Kaynak: TÜİK verileri

5. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

Cezayir' in Avrupa Birliği ile ortaklık anlaşması ve Dünya Ticaret Örgütüne girme çabalarıyla ilgili olarak, orta vadede ticaret engellerini azaltması beklenmektedir.

AB ile Cezayir arasında ortaklık anlaşması, 1 Eylül 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anlaşma, 2017 yılında Cezayir ile AB arasında serbest ticareti öngörmektedir. Geçiş sürecinde, Avrupa Birliği sanayi ürünlerine uygulanan vergiler kademeli olarak azaltılacaktır. Anlaşmanın onaylanması ile tarifelerde %25 oranında bir indirim sağlanacak, 7 yıllık bir süreçte ise %40 oranında indirime gidilecektir. 12 yılda ise sıfırlanacaktır. Hâlihazırda, Cezayir sanayi ürünleri AB'ye vergi ve kotadan muaf girebilmektedir. Anlaşma ile Cezayir'in AB tarım ithalatında gümrük vergilerini indirmesi gerekmektedir.

Cezayir, ticaret rejimini serbestleştirmiştir. Dünya Ticaret Örgütü'ne katılma çalışmaları ve AB ile imzalanan Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması ticaretin daha da serbestleştirilmesine yol açmaktadır.

Dış ticaret alanındaki ulusal düzenlemeler çerçevesinde, palmye ağacı fidesi, koyun, tarihi ve arkeolojik eserler ile ulusal varlıkların yurt dışına çıkışı yasaktır.

Cezayir'e ihracatta 16 Şubat 2009 tarihli karar ile ürünlerin kalite standartları ile ilgili olarak "Certificate of Conformity / Certificate of Quality Control of goods" belgesi istenmektedir.

Cezayir, Arap ülkeleri Serbest Bölgesine 2010 yılı başından itibaren katılmış bulunmaktadır. Bu anlaşma kapsamında da her ülkenin bir diğer üye ülkeye uygulayacağı maksimum gümrük vergisi %10 olarak sabitlenmiştir. Söz konusu anlaşma kapsamı dışında tutulan muaf ürünler listesi, Cezayir Ticaret Bakanlığı'nın resmi <http://www.mincommerce.gov.dz/fichiers13/listnegative13fr.pdf> linkinde yer almaktadır.

5.1 Tarifeler ve Diğer Vergiler

Uygulanmakta olan ekonomide yeniden yapılanma ve liberalizasyon süreci çerçevesinde Cezayir, 2001 yılından itibaren ithalattan alınan vergilerde bazı indirim ve değişikliklere gitmiştir. Bu değişikliklere rağmen, çok yüksek düzeyde uygulanan gümrük vergileri ticaretin serbestleştirilmesinin önündeki en büyük engellerden birisidir. Gümrük vergilerinin petrol ve doğalgaz gelirlerinden sonra ikinci en önemli bütçe geliri kalemini oluşturmasının bunda etkili olduğu düşünülmektedir.

Cezayir 'e ithalatta gümrük vergileri; hammaddeler için % 5, yarı mamuller için % 15 ve nihai ürünler için % 30 olarak belirlenmiştir. Cezayir'de uygulamada olan gümrük vergileri Cezayir Finans Bakanlığı'nın web sitesinden (<http://www.douane.gov.dz/applications/tarif/>) daha detaylı bir şekilde öğrenilebilmektedir.

Cezayir Ticaret Bakanlığı 2016 yılında motorlu taşıtlar, çimento ve inşaat demiri ithalatına kota uygulaması getirmiştir. 10 yolcu ve üzeri taşıma kapasiteli araçlar, binek otomobiller ve insan taşıma amaçlı diğer motorlu araçlar, mal ve eşya taşıma amaçlı motorlu araçlar (Gtip No. 8702, 8703 ve 8704) için 2016 yılı ithalat kotası 152.000 adet (2015 yılı kotası 300.000, 2014 yılı kotası ise 439.637 idi), çimento (Gtip No. 2523.29.00) ithalat kotası 1,5 milyon ton, inşaat demiri (Gtip No. 7214.20.00) kotası ise 2 milyon ton olarak belirlenmiştir.

KDV oranı ise, bir kısım ürünlerde %7, diğer ürünlerde ise %17 'dir. Cezayir'de alınan KDV malın ihraç edilmesi halinde iade edilmektedir.

Bu çerçevede; gümrük vergisi %30, KDV oranı ise %17 olan bir ürün için toplamda %52,1 oranında bir vergiye katlanması gerekmektedir.

İthalat esnasında ayrıca malın CIF bedeli üzerinden %2,4 oranında gümrük işlemleri vergisi alınmaktadır.

Diğer taraftan, sağlık gerekçesiyle; ilaç ve eczacılık ürünleri, hastane ekipmanları, güvenlik gerekçesiyle; bıçaklar, ateşli silahlar, patlayıcılar, dürbünler vb. gibi, ahlaki değerlerin korunması amacıyla; kitaplar, ithalatta ön müsaadeye tabi tutulmuşlardır. Silah benzeri oyuncaklar ile toksik ürünlerin ithalatı ise yasaktır.

Öte yandan, Cezayir'de, 2007 yılından bu yana üç ayrı kategori halinde sınıflandırılan demir ve demir dışı metaller, bazı hammaddeler ile malzeme ve ekipmanların ihracatı izne tabi kılınmıştır. Bu çerçevede; demir hurdaları ile bakır, alüminyum, kurşun, çinko, tungsten (wolfram), molibden, tantal, magnezyum,

kobalt, bizmut, kadmiyum, titan, zirkonyum, antimuan, manganez, berilyum, krom, germanyum, vanadyum, talyum ve cermet hurdaları ile telefon ve elektrik kabloları, demonte veya monte edilmiş telefon santralleri, demiryolu ray ve traversleri, demonte fabrikalar, kullanılmış makine, ekipman, yedek parça, akü ve katalitik kaplar ve diğer ekipmanların ihracatına (herhangi resmi bir yasaklama kararı olmaksızın) izin verilmemektedir. Hurma, ham post/deri ve hurda demir ihracatında ise asgari fiyat uygulaması mevcuttur.

Cezayir'e ithal edilen malların ambalajlarının fabrika çıkışı aşamasında geçerli düzenlemelere uygun olması gerekmektedir.

İthal edilen malların kalite ve uygunluklarının kontrol şartlarına ilişkin 12 Ekim 2000 tarih ve 2000-306 sayılı Karar'a atıf yapılan Duyuru uyarınca; 01.01.2003 tarihinden itibaren, ürünün ambalajı üzerinde yer alması gereken bilgilerin, (örneğin; üretim tarihi, son kullanma tarihi vb) orijinal ambalaj üzerinde bulunmaması halinde ithalat izni verilmemektedir.

5.2 Vergi Mevzuatı

Cezayir'de şirket kazançları üzerinden Şirket Kar Vergisi (Impot sur les bénéfices des Sociétés-IBS) alınmaktadır. Bu vergi; imalat, bayındırlık ve konut ile turizm sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar için %19, ticaret ve hizmet sektörlerindeki firmalar içinse %25 olarak uygulanmaktadır.

Ayrıca, ciro üzerinden %2 (enerji sektöründe %3) oranında Profesyonel Faaliyet Vergisi (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) alınmaktadır.

Şirketlerin sahibi oldukları gayrimenkuller üzerinden de m2 üzerinden %3 olarak hesaplanan emlak vergileri vardır. Bu vergilerde %50'ye varan değişik oranlarda indirimle gidilebilmektedir.

Ayrıca gelirler üzerinden de en çok %25 oranında gelir vergisi (Impot sur le Revenu Global-IRG) alınmaktadır.

5.3 Tarife Dışı Engeller

Serbest ticarete dayalı bir dış ticaret rejiminin bulunduğu Cezayir'de, kural olarak ithalat için herhangi bir izne ya da lisansa gerek yoktur. Ancak, ithalatta sağlık kontrolleri, pyhtosanitaire kontroller, test ve kalite kontrolü uygulamaları mevcuttur. Ayrıca, hem gıda maddelerinde, hem de gıda maddeleri dışındaki mallarda etiketlemeye ilişkin kurallar uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, bazı lüks mallar (beyaz eşya, elektronik eşya, otomobil, tekstil ürünleri gibi) ithalatçılar tarafından ithal edilmek istenmemektedir. Bunun başlıca nedeni, devlet bankalarının ithalatçılara gümrük ödemelerini sağlayacak belgeleri verme konusunda isteksiz davranmalarıdır.

İthalatı, güvenlik ve dini nedenlerle yasaklanan mallar: Ateşli silahlar, patlayıcılar, uyuşturucu maddeler ve domuz ürünleridir.

Öte yandan, ithal ilaçlar Cezayir’de ancak Sağlık ve Nüfus Bakanlığının iznine bağlı olarak piyasaya dağıtılabilir. İthal ilaçların Cezayir’de satılmadan önce mutlaka ürünün satıldığı ülkede de pazarlanmış olması gerekmektedir.

Ülkede modern bankacılık ve finans sistemi bulunmamakta, akreditif işlemleri uzun zaman almaktadır. Alt yapı yetersizliği, bilgi eksikliği ve mevcut bilgilere ulaşmadaki güçlükler, sürekli değişen ve uygulamada farklılık gösteren mevzuat ile katı bürokratik zihniyet firmalarımızın karşılaştığı sorunlar arasındadır.

6.DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Cezayir’de uygulanmakta olan ekonominin liberalleştirilmesi, dışa açılım ve dünya ile entegrasyon çabaları çerçevesinde, yabancı sermayenin Cezayir’e çekilmesine ve yabancı firmalar ile ortaklık ve yatırımlara öncelik verilmektedir. Bu suretle özellikle genç nüfus içerisindeki işsizliğin azaltılması, know-how ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amaçlanmakta, diğer yandan ülke ekonomisinin petrol ve doğalgaza olan bağımlılığının azaltılması ve ihracatın çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir.

Hükümet, bu gerekçelerle ülkede katma değer ve istihdam yaratacak yatırımlar için gerekli mevzuat değişikliklerini yapmakta, yerli ve yabancı yatırımların teşvikine yönelik önlemler almaktadır.

Öte yandan, inşaat sektöründeki canlılığa ve artan talebe paralel olarak, ihtiyaç duyulan inşaat malzemelerinin üretimi, yeni teknolojilerin transferi ve ülkedeki altyapı yatırımlarına bağlı olarak taş ocakçılığı, önemli yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir.

Cezayir, balıkçılığın geliştirilmesi amacıyla, özellikle balıkçı teknesi alımında Cezayirli şirketlere önemli kredi imkânları sunmaktadır. Balıkçılığın geliştirilmesine yönelik bu program dikkate alınarak, avlanan balığın işlenmesi, depolanması ve nakliyesi gibi konular yatırım için son derece elverişli alanlardır.

Yatırım ve ara malları ithalatında uygulanan ortalama % 5 gibi, Cezayir ölçülerine göre çok düşük seviyedeki gümrük vergileri göz önüne alındığında, imalat sanayi alanında makina, yedek parça, ekipman, elektrikli ve elektronik ev aletlerinin imalat ve/veya montajı önemli yatırım alanlarıdır.

Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) verilerine göre, Cezayir, yıllık yaklaşık 1,5 milyar Dolar ile en fazla doğrudan yabancı yatırım alan Afrika Ülkeleri içerisinde ilk 13 ülke arasındadır. Bu yatırımların çok önemli bir kısmının enerji, sanayi (gıda, inşaat ekipmanları ve diğer basit montaja dayalı imalat), bayındırlık ve konut ve telekomünikasyon başta olmak üzere hizmet sektörüne yöneldiği bilinmektedir.

6.1Yatırım Mevzuatı

6.1.1 Yatırımların Gerçekleşmesi Aşaması

%51 Yerli Ortak Şartı: 2009 Ek Bütçe Yasası’nın 58’inci Maddesi Cezayir’de imalat ve hizmet sektörlerinde yatırım gerçekleştirecek yabancı şirketlerin şirket sermayesinde en çok %49 oranında pay sahibi olabileceğine ve söz konusu şirketin %51’inin Cezayirli ortağın (veya ortakların) hâkimiyetinde

olabileceğine hükmetmektedir. Cezayirli yetkililerce, bu yasanın başlıca amacının teknoloji transferini hızlandırmak olduğu ifade edilmektedir. Bu şekilde, yabancı sermayenin yerel ekonomiye daha çabuk entegre olabileceği ve şirket karlarını ancak şirket sermayesindeki payı oranında yurtdışına çıkarabileceğinden Cezayir ekonomisine daha çok katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Öte yandan, dış ticaret şirketlerinde ise %30 oranında yerel ortak ve en çok %70 oranında yabancılar pay sahibi olabilmektedir. Burada da ülke dışına kar transferi sadece yabancıların sermaye payının yurt dışından transfer edilmiş olması halinde ve getirilen sermaye ile orantılı bir şekilde mümkün olabilmektedir. Ancak, ithal edilen malın yurt içinde satışından doğan kazancın yurtdışına transfer edilmesi söz konusu değildir. Ayrıca, her türlü şirket karları ve kazançlarının yurtdışına transferi sadece Merkez Bankası'nın onayı ile mümkündür.

Yasaya göre, bu yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önceki yatırımlar bu kapsamda değerlendirilmemekle birlikte, her iki yılda bir yenilenen ticaret sicil kaydında, şirketin hisse senedi yapısında da bir değişiklik olması durumunda yeni hükme istinaden bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir. Bu yasa, başta Batılı şirketler de olmak üzere en çok eleştirilen hususların başında gelmektedir. Finansal açıdan güçlü ve güvenilir bir yerel ortak bulma konusunda ciddi sıkıntılar yaşayan firmalar ya Cezayir'e yatırım yapmaktan vazgeçmekte ya da kağıt üstünde ortaklıklar vesilesiyle yatırım yapmaktadırlar. Diğer taraftan, Cezayir'de Devlet'in ekonomideki rolü, bürokratik süreçlerin yavaşlığı ve karmaşıklığı dikkate alınarak yerel ortaklıkların avantaj sağlaması da söz konusu olabilmektedir.

6.1.2 Yabancı Yatırımcıların Proje Dönemi Boyunca Net Döviz Fazlası Verme Zorunluluğu:

Bu çerçevede şirket kazancı olarak yatırılan sermaye, ihracat ve yurtiçi satış gelirleri, dış finansman hesaba katılırken, giderler olarak ithalat, kazanç, karlar, ödenen maaşlar ve ülke dışına çıkan tüm parasal transferler sayılmaktadır. Bu düzenleme ile yabancı sermayenin ithal ikamesine ve ihracat yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ancak şu ana kadar bu yasaya istinaden yabancı şirketlerin sermaye hesabına yönelik idari bir uygulamaya gidilmemiştir.

6.1.3 Yatırımların İşletilmesi Aşaması

6 Haziran 2005 tarihli 05/03 Sayılı Düzenleme: Buna göre, karlar, kazançlar, şirket aktiflerine giren tüm parasal meblağlar sadece ilk yatırım aşamasındaki sermaye oranında yurtdışına transfer edilebilirler.

Amme alacaklarının korunması açısından devletin rüçhan hakkı uygulaması: (2009 Bütçe Kanunu 62'nci madde): kapsamında, aktiflerin değeri bir ekspertiz raporu marifetiyle belirlenir.

Kar transferlerine vergilendirme: Şirket payları üzerinden doğan kazançların aktarılması halinde %20 oranında vergilendirme söz konusudur. Bu vergilere ek olarak %50'ye denk gelen ve çeşitli düzenlemelerden yararlanmış şirketlerin kazanç aktarımlarında uygulanan bir kayıt vergisi de alınmaktadır.

Yukarıdaki düzenlemeler yabancı yatırımların kar transferlerini neredeyse imkânsız hale getirmektedir. Buna karşın 2013 Bütçe Yasası ile yabancı yatırımlara yönelik olarak yasal düzenlemelerde bazı esneklikler ve avantajlar getirilmiştir:

Kamu iktisadi teşekkülleri ile ortaklıklar kurma yoluna giden yabancı sermaye yatırımlarında, devlet teşviklerinden yararlanan yabancı yatırımcıların bu teşvik oranındaki parasal tutarı yeniden yatırıma yönlendirmeleri zorunluluğu kaldırılmıştır.

Serbest dolaşıma giren hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme malzemesinden elde edilen işlem görmüş ürünün ihracı halinde, ithalat ve yurtiçi alım esnasında alınan vergilerin geri ödenmesi olarak özetleyebileceğimiz “Draw Back” kuralı getirilmiştir.

Turizmin gelişmesi için ayrılan araziler turistik yatırımlarda teklif usulü tahsis edilebilmektedir.

Yabancı yatırımların ithalatlarında talep edilen evrak sayısı azaltılarak ve global deklarasyon sistemi getirilerek gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

6.1.4 Yatırım Teşvik Rejimi

Cezayir’de yatırım teşvikleri Sanayi, KOBİ ve Yatırım Teşvik Bakanlığı ’na bağlı Milli Yatırımların Geliştirilmesi Merkezi (ANDI) tarafından yürütülmektedir. Söz konusu kurum, Başbakan tarafından idare edilen Ulusal Yatırım Konseyince (CNI) alınan kararları tatbik etmekle yükümlüdür. CNI, yatırımlara ilişkin ulusal çapta öncelikleri belirlemekte, gelişmede öncelikli yöreleri tayin etmekte, alınacak teşvik önlemlerine karar vermekte ve her türlü yabancı yatırım ile 1 milyar 500 milyon Cezayir Dinarı’nın (Yaklaşık 1, 5 milyar Avro) üzerindeki yerli yatırımlarda bizzat izin vermektedir.

Öte yandan 2007 yılında, yine anılan Bakanlığa bağlı Emlak Planlama ve Aracılık Ulusal Merkezi (ANIREF) kurulmuş olup anılan Merkez; emlak piyasasının daha şeffaf ve düzenli olması ve bu piyasanın Cezayir’in ekonomik kalkınması için ihtiyaç duyduğu yatırımların ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi ile görevlendirilmiştir. Adı geçen Merkez emlak sahipleri ile arazi ve bina ihtiyacı olan yatırımcıları buluşturma görevini üstlenmiştir. Bu kapsamdaki emlak edinimlerinde teşvik uygulamaları da söz konusudur.

Cezayir’de yatırım teşvikleri, bir takım vergilerden muafiyet veya indirim sağlanması şeklinde düzenlenmiş olup yatırımın gerçekleştirilmesi aşaması ve daha sonraki işletilmesi aşamalarında farklı şekillerde tatbik edilmektedir.

6.1.5 Genel Teşvik Sistemi

Yatırımları gerçekleştirilmesi aşamasında 1 yıldan 3 yıla kadar;

- Yatırım kapsamında kullanılacak malzemelerin ithalatında gümrük muafiyeti,
- Yatırım kapsamında kullanılacak malzemelerin ithalatında, yurtiçi alımında ve her türlü hizmet alımında KDV muafiyeti,
- Yatırım kapsamında her türlü gayrimenkul alımında emlak vergisi muafiyeti,

- Yatırımın yapılması müddetince, emlak kayıt vergisi, emlak edinmeye ilişkin her türlü bedel, diğer harçlardan menkul edinim sürecinde muafiyet,
- Yatırımların işletilmesi aşamasında 1 yıldan 3 yıla kadar;
- Kar üzerinden alınan vergilerden (Impot sur les Benefices des Societes-IBS) muafiyet,
- İşletme vergilerinden (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) muafiyet, söz konusudur.
- Bu süreler, yatırım kapsamında 100 kişiden fazla istihdam yaratılması durumunda 5 yıla kadar artırılabilir.

6.1.6 Özel Muafiyet Sistemi

Kalkınmada Öncelikli Yörelere

Yatırımların başlatılması aşamasında 3 yıl süreyle;

- Yatırım kapsamında her türlü gayrimenkul alımında emlak vergisi muafiyeti,
- Her türlü kayıt ve damga vergilerinin, şirket kuruluş ve sermaye artırımını prosedürlerinde %2 olarak uygulanması,
- Yatırımlara ilişkin tüm altyapı çalışmalarına ilişkin maliyetlerin, ANDI'nin değerlendirmesini müteakip kamu kaynaklarınca karşılanması,
- Yatırımlar kapsamındaki bütün mal alımlarında (ithalat veya yurtiçi alım) KDV muafiyeti,
- Yatırımlar kapsamındaki bütün ithal mal alımlarında gümrük vergisi muafiyeti,
- Yatırımın yapılması müddetince, emlak kayıt vergisi, emlak edinimine ilişkin her türlü bedel, diğer harçlardan menkul edinimi sırasında muafiyet,

Yatırımların işletilmesi aşamasında 10 yıl boyunca;

- Kar üzerinden alınan vergilerden (Impot sur les Benefices des Societes-IBS) muafiyet,
- İşletme vergilerinden (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) muafiyet, söz konusudur.

6.1.7 Stratejik Sektörler

Yatırımların başlatılması aşamasında 5 yıl süreyle;

- Yatırımların gerçekleştirilmesini teminen hem yurtiçinden hem de yurtdışından tüm mal ve hizmet alımlarında gümrük vergisi, her türlü diğer vergi ve tüm parasal harçlardan muafiyet,
- Yatırım kapsamında her türlü gayrimenkul alımında emlak vergisi muafiyeti,
- Şirket kuruluş ve sermaye artırımını prosedürlerinde alınan her türlü kayıt ve damga vergilerinden muafiyet,

Yatırımların başlatılması aşamasında en fazla 10 yıl süreyle;

- Kar üzerinden alınan vergilerden (Impot sur les Benefices des Societes-IBS) muafiyet, İşletme vergilerinden (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) muafiyet, söz konusudur.

2009 Katma Bütçe Kanunu ile yabancı yatırımlara Cezayir’de herhangi bir parasal teşvik ve mali destekten yararlanmaları durumunda, bu teşvik ve destek miktarını 4 yıl içerisinde yeniden yatırıma yönlendirmeleri zorunluluğu getirilmiştir. Bu yeniden yatırım tek bir sektörde olabileceği gibi farklı sektörlerde de gerçekleştirilebilmektedir. Bu şartın yerine getirilmemesi halinde yararlanılan teşvik miktarının % 30’u oranında bir para cezası söz konusu olabilmektedir. Bu şart CNI tarafından kaldırılabilmektedir.

6.2.Ülkede İş Kurma Mevzuatı

6.2.1 Şirketler

Cezayir’deki şirket türlerinin bir detayını vermeden önce imalat ve hizmet sektörlerinde kurulacak şirketlerde en az %51, dış ticaret şirketlerinde ise en az %30 yerel ortak payı arandığı hususunun vurgulanmasında fayda görülmektedir. Cezayir’de şirket kurma prosedürleri Milli Ticaret Sicil Merkezi (Centre National du Registre du Commerce-CNRC- <http://www.cnrc.org.dz/fr/index.php>) tarafından yerine getirilmektedir.

E.U.R.L (Şahıs şirketi): Tek kişilik şirkettir. Yönetici, şirketin sahibi veya dışarıdan birisi olabilir. Sermayesi: 100.000 Cezayir Dinarı (1.400 ABD Doları)

S.A.R.L (Limited şirket): En az iki, en fazla 20 ortaklı şirkettir. Şirket yöneticisi, ortaklardan veya dışarıdan birisi olabilir. Sermayesi: 100.000 Cezayir Dinarı (1.400 ABD Doları)

S.P.A (Anonim şirket): En az yedi ortaklı olan bu şirketler büyük sermayeli şirket niteliğine sahiptir. Yönetim kurulu ve yönetim kurulu başkanı bulunması şarttır. Sermayesi: 1.000.000 Cezayir Dinarı (14.000 ABD Doları)

Şirket kuruluşu tamamlandığı bir başka ifade ile şirketin tüzel kişiliği oluştuğunda, ilgili bankadan bloke edilen sermayenin geri alınması mümkündür. Bu kuruluş sermayesinin, bankadan yaklaşık bir ay sonra geri alınabildiği belirtilmektedir.

Yabancı statülü şirket için de, Cezayir yasalarına göre E.U.R.L, S.A.R.L. veya S.P.A kurmak gerekmektedir. Ancak, bu şirket Cezayir yasalarına göre kurulmuş olmakla birlikte, kuruluş sözleşmesinde yabancı statülü olacağını belirtmesi ve sermayesinin bir yabancı tarafından karşılanması nedeniyle, elde ettiği karları transfer etme hakkına sahiptir.

Bu bağlamda, Cezayirli bir müteşebbis ile kurulan ortak şirkette (société mixte), yabancı ortak sermaye katılım payı oranında kar transferi yapabilmektedir.

Eğer bir yabancı, esasen bir Cezayirli tarafından kurulmuş mevcut bir şirkete sonradan ortak olarak katılırsa kar transfer hakkına sahip olamamaktadır.

Yabancı statüdeki şirket kazancının yaklaşık %70’ini yurtdışına transfer edebilmektedir. Kalan %30’luk kısmın ülkede yapılacak muhtelif harcamalar için muhafaza edilmesi istenmektedir.

Yabancı şirket, başlangıçta, yurt dışına kar transfer edebileceğine dair Cezayir Merkez Bankası’ndan izin almalıdır.

6.2.2 Şirket Kuruluşunda İzlenecek Prosedür

- Ortakların tespiti ve ortaklık paylarının belirlenmesi,
- Kurulacak şirketin isminin tespiti ve ticaret siciline tescili,
- Şirket merkezi olacak yerin kiralanması ve noterde kira kontratı yapılması,
- Kurulacak şirketin belirlenen çalışma sahası çerçevesinde noterde statüsünün hazırlanması,
- Şirket yöneticisinin belirlenmesi,
- Şirket sermayesinin belirlenmesi,
- Şirket sermayesi olarak belirlenen paranın bankada bloke edilmesi. (Oturumu olmayanlar için bu paranın banka havalesi ya da havaalanında yapılacak resmi deklare ile getirilmesi şarttır.)
- Noterde hazırlanan şirket statüsünün mahalli gazete ve ticari sicil gazetesi ilanlarının Noter tarafından yapılması,
- Şirket ortaklarının pasaport fotokopileri,
- Şirket yöneticisinin elçilik tasdikli ve tercüme edilmiş nüfus cüzdanı örneği ve sabıka kaydı,
- Şirket merkezi olarak kiralanmış yerin, bağlı olunan mahkeme tarafından tayin edilecek görevli memur tarafından resmi tespitinin yapılması,
- Kiralanan yerin emlak borcu bulunmadığına dair Belediyeden belge alınması,
- Şirketin statüsü ve kira kontratıyla vergi dairesinde kayıt yaptırılması,
- Vergi Dairesine harç yatırılması,
- Ticaret Sicil Müdürlüğünden alınan belgelerin doldurularak belediyeden tasdik ettirilmesi,
- Ticaret Sicil Müdürlüğüne harç yatırılması,
- Dosyanın Ticaret Sicil Müdürlüğüne teslimi ve şirket kuruluşunun alınması,
- Ticaret Sicil Müdürlüğünden alınan resmi kuruluş belgesi ile birlikte vergi dairesine gidilerek işe başlama deklarasyonunun hazırlanması ve vergi kartı talebinde bulunulması,
- Notere şirket kuruluşunun tamamlandığının beyan edilmesi,
- Noterden alınacak resmi belge ile bankada bloke edilen şirket sermayesinin şirket adına açılacak hesaba aktarımı,
- Şirket kuruluşu tamamlandıktan sonra şirket yöneticisi ve ortakları oturma almak için Emniyet Müdürlüğüne başvuruda bulunabilirler,
- Şirket ortakları Cezayir'e gelmeyeceklerse, yöneticiye noter tasdikli ve tercümelili vekalet vererek işlemleri yaptırabilirler. Ancak bu vekâletin Türkiye'deki Cezayir Konsolosluğundan tasdik edilmesi gerekmektedir.
- Cezayir ticaret siciline kayıt prosedürünün, özellikle ithalat ve ihracat şirketleri için her iki yılda bir yenilenmesi gerekmektedir. Bunun için kayıt sicilinin ilk alındığı tarihten sonra 2 yıl dolmadan 15 gün önce Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne başvuruda bulunmak gerekmektedir.

6.2.3 Yabancı Şirket (Şube) Kurulması

Cezayir'de kurulacak şirket, ana şirketin bir şubesi olacak ise, ana firmanın tüm dokümanlarının tercüme edilip, Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmesi ve Ticaret Bakanlığı'na verilmesi gerekmektedir.

Yabancı firma tüm sermayesini ve kazancını transfer etme hakkına sahiptir. Ancak, Cezayir'deki ofisin iyi şekilde çalışması için yeterli bir bütçenin ülkede bırakılması gerekmektedir.

2009 yılında yürürlüğe giren yeni mevzuat çerçevesinde, Cezayir'de yatırım yapmak ve/veya şirket kurmak isteyen yabancı inşaat ve/veya üretime yönelik firmalara 51/49 kuralı (yabancı yatırımlarda şirket payının %51'inin Cezayir vatandaşlarına ait olması zorunluluğu), ithalat-ihracat firmalarına ise 70/30 kuralı (yabancı yatırımlarda şirket payının %30'unun Cezayir vatandaşlarına ait olması zorunluluğu) kapsamında yerli ortak bulma zorunluluğu getirilmiştir. %51 veya %30 yerli ortak özel şirket olabileceği gibi kamu şirketi de olabilmektedir.

%51'lik bölüm güvenilir Cezayirli özel bir ortağa da verilebilmekte veya kamu ve özel olmak üzere birkaç firmaya da dağıtılabilir. Dağıtılması durumunda %49'luk hisseye sahip olacak Türk şirketi hisse çoğunluğunu da elinde tutabilecektir. Öte yandan özel ortak kağıt üstünde görülebilir ve yönetime müdahil olmayabilir. Söz konusu ortağın %51 hisse sahibi olarak şirkete müdahale etme ve hatta el koyma ihtimali de vardır.

Öte yandan, Cezayir mevzuatı gereği özelleştirmelerin durdurulduğu hususu dikkate alındığında, ortaklık kurulmak istenen Cezayir şirketinin halihazırda fabrika, bina ve arsasının olması durumunda mülkün bir bölümünün özelleştirilmesi anlamına geleceği için sermaye ortaklığı yapılması mümkün olmamakta, bu durumda Türk tarafıyla ortak girişim ("Joint-venture") oluşturulması gerekmekte, ancak kurulacak ortaklığın yeni kurulan bir Cezayir firması ile Türk firması arasında yapılması durumunda sermaye ortaklığı yapılabilmektedir.

Üretime yönelik yatırımlarda Türk firmaların kamu şirketiyle ortaklık kurmaları halinde %49'luk Türk yatırımının da devlet garantisi altında olacağı, öte yandan, %51'lik payın birkaç Cezayir firmasına da bölünme imkânının, bu sayede de hisse çoğunluğunun Türk yatırımcıda yani idare/yönetimin kalma imkânının bulunduğu ifade edilmektedir.

Şirketlerimizin Cezayir'de yatırım yapmak istemeleri halinde, ayrıca aşağıdaki hususları dikkate alınmaları gerekmektedir.

İnşaat ve/veya üretime yönelik yatırımlarda 51/49 kuralı geçerlidir; %51 Cezayir kamu ve/veya özel şirketi olabilir, %51 birkaç Cezayir firması arasında paylaştırılabilir. Bu sayede %49 hisse çoğunluğu Türk firmasında olur. Türk şirketinin yatırımı devlet garantisindedir. Ortaklık şirketi kuruluşunda İcra Kurulu oluşturularak idare/yönetim hisse çoğunluğu olmasa dahi Türk şirketine verilebilir. Ortaklık kurulacak Cezayir şirketinin hâlihazırda fabrika, bina ve arsası olması durumunda ortak girişim (Joint-Venture) yapılır. Ortaklık kurulacak Cezayir firmasının yeni kurulması durumunda sermaye ortaklığı kurulabilir. Yatırım yapmak isteyen Türk şirketlerine vergi ve gümrük muafiyeti dahil ucuz kredi, arsa tahsisi imkanlar ölçüsünde bina tahsisi mümkündür. İthalat-ihracata yönelik yatırımlarda 70/30 kuralı geçerlidir.

6.2.4 İrtibat Bürosu

İrtibat bürolarının ticari faaliyette bulunma ve para transfer hakları yoktur. İrtibat bürosu kurulmasında öncelikle Ticaret Bakanlığı'na yazılı başvuruda bulunulması ve aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir.

Mali koşullar: Banka nezdinde cedac hesabı açtırılması (bu hesaba yatırılan para döviz, çekilen para ise dinardır. Yalnız yabancılar için açılan bir hesap türüdür). İrtibat bürosu için 20.000 ABD Doları'nın teminat olarak bankada bloke edilmesi gerekmektedir.

İdari koşullar: Ana şirketin statüsünün onaylı fotokopisi, büro yöneticisinin atanmasına ilişkin ana şirketin kararı, büro yöneticisinin özgeçmişi ve pasaport fotokopisi büronun faaliyet göstereceği yer.

6.2.5 Oturma ve Çalışma İzinleri

Cezayir Hükümeti, ülkedeki işsizliğin de etkisiyle, dışarıdan işçi getirilmesine izin vermemektedir. Ancak, diplomalı kalifiye işçiler ve mühendisler için izin alınabilmesi imkan dahilinde olup, resmi olmamakla birlikte 1 yabancı işçiye karşılık 3 yerli işçi istihdamı politikası uygulanmaktadır. Çalışma izni en az üç ay, en fazla iki yıl için verilebilmektedir.

Cezayir'de oturma ve çalışma izni almak isteyen yabancılar, öncelikle İçişleri Bakanlığına Bağlı Güvenlik Dairesine başvuruda bulunmak zorundadırlar.

7.PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

7.1 Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Fikri Mülkiyet Hakları ile ilgili yasal düzenlemeler geliştirilmektedir. Ancak, bu yasalar hala yetersizdir. Özellikle kozmetik, tekstil, ayakkabı, elektrikli ürünler, otomotiv yan sanayii, bilgisayar parçaları, ilaç ve gıda ürünlerinde taklitçilik yaygındır.

Patentler, 7 Aralık 1993 yılında çıkarılan ve "Institut Algérien de Normalisation et de Propriete Industrielle" (INAPI) tarafından hazırlanmış olan bir kanunla korunmaktadır. Söz konusu kanun, Cezayir'in Paris Konvansiyonu'nu ve onun sonradan ortaya çıkan değişikliklerini onaylamaktadır. INAPI, patent talebinin işleme konmasını takiben ve tüm teknolojiler için geçerli olmak suretiyle 20 yıl için patent vermektedir.

7.2 Dağıtım Kanalları

İthal edilerek piyasaya arz edilen malların pazarlanması, malların çeşidine göre farklı kanallardan gerçekleşmektedir. Cezayir hükümetinin, merkezi bir satın alma ofisi ya da ihaleler konusunda yetkili bir kurumu yoktur. Devlete ait toptan pazarlama şirketleri ithal gıda maddeleri, tıbbi ve endüstriyel malzeme ve ekipman satmaktadır. Bu ürünler için özel sektör toptancıları da oldukça etkilidir. Hükümet, kamuya bağlı dağıtım kanallarını özelleştirmektedir. Cezayir'in ithalatı serbestleştirilmesiyle özel sektöre bağlı birçok mağaza açılmaya başlamıştır. Özel perakende satış birimleri genelde küçük aile işletmeleridir. Söz konusu mağazalar, özellikle gıda ürünleri ve ev aletleri satışı gerçekleştirmektedirler. Perakende satışların tamamına yakını özel sektörün elinde bulunmaktadır. Özel sektör firmaları, ithalatçı-toptancı, ithalatçı-komisyoncu olarak faaliyet göstermektedirler.

Cezayir pazarına, acente, distribütör aracılığı ve ortak yatırım kanallarıyla girilebilir. 1993 yılı yatırım kanununa göre; yabancı tedarikçilerin dağıtım faaliyeti için Cezayir’de yatırım yapma zorunluluğu kaldırılmıştır. Firmalar, yerel acente ve dağıtım şirketlerinden yararlanabilir veya kendi dağıtım şirketlerini kurabilirler. Cezayir yasaları, yabancı şirketlerin ticari acenteler yoluyla kamu ihalelerine teklif vermesini yasaklamıştır.

Cezayir’e doğrudan, sürekli ve büyük miktarlarda satış amacı güden ihracatçılarımız için acenteler iyi bir yoldur. Acenteler, gerek müşteri bulunmasına, gerek Türk ve Cezayirli firmalar arasındaki bağlantıların yürütülmesine önemli katkılar sağlayabilmektedir.

7.3 Tüketici Tercihleri

Cezayir, uzun yıllar dışa kapalı kaldıktan sonra son yıllarda sosyal ve ekonomik alanda yaşanan açıklık politikaları sayesinde büyük bir tüketim toplumu olma eğilimine girmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, yeni bir kimlik kazanma mücadelesine giren Cezayir’in, sosyal adaletin ve gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politikalarla, önümüzdeki yıllarda alım gücü artan ve tüketimde de ilerleme kaydeden bir toplum olması beklenmektedir.

Cezayir, refah düzeyi düşük bir ülke olarak gözükmektedir. Ayrıca, işsizlik oranının yüksekliği tüketicinin yapısı ve davranışlarına olumsuz etkileri bulunmaktadır. Ülkenin, uzun yıllar kapalı bir ekonomide yaşamasının da tüketiciler üzerinde birçok etkisi olmuştur. Bütün bu faktörler, Cezayir halkının tercihlerini etkilemiştir. Bu tür bir yapı içerisinde, halk bir malın kalitesi ve fiyatı arasında tercih yapmayı düşünmemekte, doğrudan fiyatı göz önüne almaktadır.

Cezayirli tüketiciler, fiyata karşı hassas, kalite beklentisi nispeten daha az, ülke ve marka tercihi ve bağımlılığı bulunmayan bir tüketici topluluğudur. Bu bağlamda, makul fiyat ve ambalaj koşullarını da sağlamak koşuluyla, Cezayir piyasasında, orta kalite ihraç ürünlerinin şansı fazladır.

Bunların yanı sıra, son yıllarda gerçekleştirilmeye çalışılan dışa açılma neticesinde tüketim isteklerinde büyük artış gözlenmektedir. Halkın, başta Fransız malları olmak üzere Avrupa mallarına ilgisi çok fazladır. Özellikle, nüfusun genç kesimi Batılı tarzda yaşamaya, giyinmeye özen göstermektedir. Bu nedenle, hazır giyim-konfeksiyon, ayakkabı gibi sektörlerde gençler hedef kitle olarak seçilmelidir. Ancak, tüketicilerin bütün bu batılılaşma, dışa açılma çabalarına rağmen halkın alım gücü hala çok düşüktür.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen, Cezayir’de hidrokarbon fiyatlarındaki artışa paralel olarak ekonomik ve sosyal yaşamda görülen iyileşmelerin gelir dağılımını dolayısıyla tüketici profilini olumlu yönde etkileyeceği ve önümüzdeki on yıllık dönemde farklı bir tüketici grubunun oluşacağı tahmin edilmektedir.

Cezayir’de yerleşim bölgeleri itibarıyla piyasanın durumuna bakıldığında ise gerek üretim gerekse tüketim bakımından piyasa faktörlerinin ülkenin kuzeyinde toplandığı görülmektedir. Bunun en önemli nedeni, ülkenin coğrafi yapısıdır. Büyük bir bölümü çöllerle kaplı ülkenin, Cezayir, Oran, Constantine, Annaba gibi şehirleri ve çevreleri ekonomik faaliyetlerin ve büyük tüketici pazarlarının yer aldığı bölgelerdir.

7.4 Reklam ve Promosyon

Reklamların ve tanıtım kampanyalarının kamu firmaları üzerinde pek etkisi yoktur. Çünkü bu firmalar, alımlarını daha çok ihale yöntemiyle yapmaktadırlar. Ayrıca, makine ve teçhizat gibi ürünlerin nihai tüketiciye reklam yoluyla tanıtımı fazla etkili olmamaktadır. Fakat, pazar ekonomisini benimseyen Cezayirli tüketiciler üzerinde reklamlar etkili olmaktadır.

Cezayir’de radyo, televizyon ve gazetelerde yayınlanan reklamlar piyasaya yeni giren bir malın tanıtımında etkin bir rol oynamaktadır. Bu nedenle özellikle tüketim maddeleri için reklam etkili bir yöntemdir. Firmalarımızın Cezayir pazarına açılmasında en etkili yöntemlerden biri de fuar katılımlarıdır. Ekonomik ve ticari ilişkilerde kaydedilen gelişmelerin en önemli göstergelerinden birisi Türk işadamlarının Cezayir’de düzenlenen Fuarlara gösterdikleri ilgidir. Son yıllarda, artan ölçüde Cezayir’deki fuarlara katılan firmalarımız önemli iş bağlantıları gerçekleştirmektedirler.

7.5 Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Hükümet ithal ürünlere, özellikle tüketim mallarına Arapça etiket konulmasını şart koşmaktadır. Fransızca etiket konulması ise faydalı olacaktır. Ayrıca, gerek gıda maddelerinde, gerek gıda maddeleri dışındaki mallarda etiketlemeye ilişkin özel kurallar uygulanmaktadır. Tehlikeli maddeler için etikette toksit madde, yanıcı madde, paslanma, tahriş riskleri vb’leri gösteren semboller bulunmalıdır.

7.6 Satış Sonrası Hizmetler

Cezayir’e yatırım malı satan tedarikçilerin bünyesinde satış servisi ve müşteri desteği bulundurması gerekmektedir. Ürünün alımını takip eden bir yıl içinde satış servisi ücretsiz olup, bunu takip eden süreler için firma ve müşteri arasında teknik yardım anlaşması yapılması gerekmektedir. Yabancı firmalar Cezayir’deki müşterilerine Cezayir’deki irtibat büroları kanalıyla müşteri destek hizmetleri verebilmektedirler. Söz konusu bürolar herhangi bir ticari faaliyette bulunamamakta, ayrıca ekipman ya da yedek parça ithalatı ve dağıtımını konusunda faaliyet gösterememektedir. Bu tür yan ürünler ancak doğrudan kullanıcının kendisi veya distribütörler kanalıyla ithal edilebilmektedir.

Tüketim ürünlerine yönelik satış servisi Cezayir’de henüz yeni bir kavramdır. Yürürlükteki mevzuata göre ürünün cinsine göre, distribütörler ithal ürünler için 6 aydan 18 aya kadar garanti, yedek parça stoku ve müşterilere satış sonrası hizmet vermek zorundadır.

7.7 Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

İstanbul’dan Cezayir’e doğrudan nakliye seferleri bulunmaktadır. İzmir, Mersin gibi limanlardan ise İstanbul aktarmalı olarak Cezayir’e sevkiyat yapılabilmektedir. Cezayir Limanı, ülkenin ticaret merkezi konumunda olup konteynır trafiğinin yüzde 70’ini karşılamaktadır. Cezayir’e yapılan doğrudan seferler,

İstanbul'dan 6, İzmir'den 4, Mersin'den ise 15 günlük transit sürelerle gerçekleştirilmektedir. İstanbul'dan deniz yolu ile nakliye, 20'lik konteynır için 1000-1200 ABD Doları, 40'lık konteynır için ise 2000-2400 ABD Doları civarındadır.

7.8 Finansal Kiralama (Leasing) ve Franchising

Cezayir Hükümeti, Ocak 1996'da Cezayirli şirketlerin yurt dışında üretilen ekipmanı kiralamalarına olanak tanıyan bir yasa çıkarmıştır. Özel şirketler inşaat makinaları konusunda finansal kiralama ile son derece ilgilidir.

Franchising uygulaması pek fazla bilinmemesine rağmen, bu yöntemde duyulan ilgi giderek artmaktadır. Coca Cola'nın Cezayirli bir gıda işleme şirketiyle birlikte kurduğu şişeleme ünitesi başarılı bir franchising örneği olarak gösterilebilir.

7.9 Akreditif Kullanımı

2009 Bütçe Kanunu'na ek olarak ve 2014 Ek Bütçe Kanunu'nun 81'inci maddesi çerçevesinde çıkarılan bir kanunlar ile Cezayir'e ithalatta önemli değişiklikler yapılmıştır.

Buna göre:

- 1- Cezayir'e akreditif ödeme yanı sıra vesaik mukabili ödeme ile de ithalat yapmak mümkündür.
- 2- Gıda ve tarım ürünleri dışında kalan tüm ürünler için talep edilen kalite kontrol belgesi için örneği Cezayir Ticaret Müşavirliğimizde (www.musavirlikler.gov.tr) bulunan matbu, örnek bir form belirtilmiştir.
- 3- İthalatçı, malın ithalatından çok önce, iki taraf arasında anlaşıldığını gösteren proforma fatura ile bankaya başvurmak ve ön onay almak zorundadır.

Maliye Bakanlığı kanalı ile bankalara ulaştırılan bir direktifte birinci ve üçüncü maddelerde belirtilen değişikliklerin ancak 3 Ağustos 2009 tarihinden itibaren gerçekleştirilecek ithalatlarda geçerli olacağı belirtilmektedir.

7.10 Kamu İhaleleri

Devlete bağlı kuruluşlar (bakanlıklar, yerel yönetim birimleri ve diğer kamu kuruluşları) herkese açık ihaleler yoluyla yabancı ürünler satın almaktadır. Teklifler doğrudan ihaleyi açan kurum ya da kuruluşu verilmektedir.

İhale ilanlarının takip edilebileceği adresler:

- BOMOP bülteni: Fransızca ve Arapça olarak yayınlanan bu haftalık bültende ulusal ve uluslararası ihaleler, süre uzatımları, ön seçim duyuruları gibi tüm duyurulara yer verilmektedir. İnternet üzerinden de erişim sağlanabilmektedir. <http://www.anep.com.dz> (BOMOP)

- Algeria Tenders: İngilizce ve Fransızca olarak düzenlenmiş bir web sitesidir. [http:// www.algeriatenders.com](http://www.algeriatenders.com)
- El- Moudjahid Gazetesi: Fransızca yayın yapan ve Hükümete yakınlığı ile bilinen bu gazetede kamuya ait tüm ihaleler yayınlanmaktadır. Ücretsiz olarak erişim sağlanmaktadır. <http://www.elmoudjahid.com> (Appels d’offres)

8.İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

8.1 Genel Ticaret Politikaları

Cezayir, 2000’li yılların başından itibaren siyasi istikrarın sağlanması ve enerji ürünlerinin fiyatlarındaki artış sayesinde güçlenen ekonomisi ile Afrika kıtasının önemli pazarlarından birisi konumuna gelmiştir. Bu kapsamda, ülke ekonomisinin uluslararası ekonomiye daha çok entegre olarak serbestleştirilmesi ve devletin ekonomik hayattaki rolünün azaltılmasına yönelik politikalar ön plana çıkmış olup Avrupa Birliği (2005) ve Arap Birliği (2009) ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yürürlüğe konulmuştur. Öte yandan, söz konusu ülke DTÖ’ye hâlihazırda üye olmamakla birlikte ilk üyelik başvurusunun yapıldığı 1987 yılından bu yana müzakereler devam etmektedir.

Arap Birliği ile 1981 yılında imzalanan anlaşmaya ve bu anlaşmanın 2004 yılında onaylanmasına rağmen, Büyük Arap Serbest Ticaret Bölgesi (GAFTA) kapsamındaki gümrük tarife indirimleri oldukça geniş muafiyet listeleri dâhilinde ancak 2009 yılında hayata geçirilebilmiştir.

8.2 İthalat Lobileri

Cezayir ekonomisi genel olarak değerlendirildiğinde, enerji ürünlerine bağımlı olan ülke ekonomisinde enerji dışı imalat sanayinde devletin halen etkin olduğu ancak ticaretin (ve özellikle dış ticaretin) özel sektörün denetiminde olduğu görülmektedir. Devlet sadece bir takım temel tüketim maddelerinin (buğday, şeker, pirinç, vb. gibi) ithalatında etkindir.

Bu kapsamda, Cezayir’de ekonomik kararların alınmasında oldukça etkili olan ithalat lobisi bir kaç işadamlarının ve eski yüksek rütbeli askerden oluşmaktadır. Anılan lobinin başta Fransa olmak üzere Batılı bazı ülkelerle olan yakın ve tarihsel ilişkileri, dış ticarete bu ülkelerin tercih edilmesine yol açmaktadır.

Öte yandan, Cezayir’de perakende sektöründe birçok küçük ölçekli ticari işletme mevcuttur. Bu şirketlerin çoğalmasında kayıt dışı sektörü yaygınlaştırmıştır. Kayıt dışı sektörün ülke ekonomisinin %60’ından fazlasını kapsadığı tahmin edilmektedir.

8.3 Yatırım ve Dış Ticaret Şirketlerinde Yerli Ortak Şartı

Cezayir’de ulusal ekonominin enerji dışı sanayinin çeşitlendirilmesi suretiyle güçlendirilmesini teminen Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) teşvik edilmesi ekonomi politikasının öncelikleri arasında yer almaktadır. Buna karşın, yabancı yatırımların katma değeri yüksek sektörlerde, istihdam yaratan, teknoloji transferi sağlayan, sadece ithal ikameci saiklerle iç pazarı değil ihracatı hedefleyen bir yapıya kavuşması da arzulanmaktadır. Bu çerçevede; 2008 yılında yabancı yatırımlara yukarıda yer verilen kriterler doğrultusunda bazı düzenlemeler getirilmesi gündeme gelmiştir. 2009 Katma Bütçe Yasası’nın 58’inci Maddesi; Cezayir’de imalat ve hizmet sektörlerinde yatırım gerçekleştirecek yabancı şirketlerin şirket sermayesinde en çok %49 oranında pay sahibi olabileceğine ve söz konusu şirketin %51’inin Cezayirli ortağın (veya ortakların) hâkimiyetinde olabileceğine hükmetmektedir. Cezayirli yetkililerce, bu yasanın başlıca amacının teknoloji transferini hızlandırmak olduğu ifade edilmektedir. Bu şekilde, yabancı sermayenin yerel ekonomiye daha çabuk entegre olabileceği ve şirket karlarını ancak şirket sermayesindeki payı oranında yurtdışına çıkarabileceğinden Cezayir ekonomisine daha çok katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Öte yandan, dış ticaret şirketlerinde ise yabancı yatırımcılar en çok %70 oranında pay sahibi olabilmektedir. Bu sebeple anılan ülkede bir dış ticaret şirketi kurup ihracat-ithalat yapmak isteyen bir girişimci en az şirket sermayesinin en az %30’unu bir Cezayir ortağa vermek durumundadır.

Bu kapsamda, ülke dışına kar transferi sadece getirilen sermaye ile orantılı bir şekilde mümkün olabilmektedir. Ancak, ithal edilen malın yurtiçinde satışından doğan kazancın yurtdışına transfer edilmesi mümkün değildir. Ayrıca, her türlü şirket karları ve kazançlarının yurtdışına transferi sadece Merkez Bankası’nın onayı ile mümkündür.

Söz konusu yasaya göre bu yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önceki yatırımlar bu kapsamda değerlendirilmemekle birlikte her iki yılda bir yenilenen ticaret sicil kaydında, şirketin hisse senedi yapısında da bir değişiklik olması durumunda yeni hükme istinaden bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

Yine söz konusu mevzuat hükümleri kapsamında, Cezayir yasalarına göre yabancı bir firmanın Cezayir’de şube açma hakkı yoktur. Bu bakımdan, firmalarımız söz konusu pazarda bulunamadıklarından ancak fuarlar, pazar araştırmaları ve ticaret heyetleri vasıtası ile potansiyel müşterilerine ulaşmaya çalışmaktadırlar.

8.4 Yerel İşçi Çalıştırma

Firmalarımız müteahhitlik projeleri kapsamında Türkiye’den getirdikleri işçilerle ilgili olarak kota kısıtlamalarına (Bu çerçevede; 1 Türk işçiye karşılık en az 3 veya 5 Cezayirli işçi çalıştırma zorunluluğu getirilmektedir.) maruz bırakılmaktadırlar. Cezayir makamları ayrıca projeler kapsamında talep edilen Türk işçi sayılarını düşük tutarak yerli işçi çalıştırılmasını sağlamaya çalışmaktadır.

8.5 Kambiyo Rejimi, Bankacılık Sektörü ve Para Transferleri

Cezayir parası Dinar konvertibl değildir ve ülkede sıkı bir kambiyo rejimi uygulanmaktadır. Cezayir vatandaşlarının ve yerli şirketlerin döviz bulundurma ve yurt dışına para transferi yasalarla belirli durumlar dışında yasaktır.

Bu nedenle havaalanında ve karayolu ile gelindiğinde sınırda, gümrük memuru tarafından “deklarasyon” sorulduğunda, ya da sorulmasa bile, beraberinde getirilen dövizin “1000 Avroyu aşması durumunda” deklare edilmesi gerekmektedir. Bunun için havaalanında pasaport kontrolünün hemen çıkışındaki bankoda form (2 adet) doldurulması gerekmektedir. Bu noktanın geçilerek dövizin beyan edilmemesi ve hem giriş ve hem çıkış sırasında bu dövizin kontrol ile tespit edilmesi halinde miktara bakılmaksızın dövize el konulabilmekte ve tespit edilen miktarın iki katı para cezası ve ayrıca hapis cezası söz konusu olabilmektedir.

Uygulanan sıkı kambiyo rejimi, paralel para piyasaların oluşmasına yol açmıştır. Bu çerçevede oluşan kara borsalarda, Merkez Bankası tarafından belirlenen döviz kurları, piyasa fiyatlarından % 30-40 seviyesinde sapma gösterebilmektedir. Burada Cezayir’in dinarı değerli tutma çabası da önemli rol oynamaktadır. Bu politikalar sonucunda oluşan paralel piyasalarda Dinar aşırı değerlenmekte ve uygulanan sıkı kambiyo rejimi, amaçlanan politikaların aksine (yurtdışına döviz çıkışını kısıtlamak), paradoksal bir biçimde ithalatı teşvik etmektedir.

Cezayir’de mevcut durum itibariyle devlet bankalarının verimsiz ve hantal oluşu, özel bankaların yetersizliği ve yasal düzenlemelerin tam olarak uygulamaya aktarılamamış olması nedeniyle özellikle kambiyo, akreditif, dış krediler ve para transferleri gibi uluslararası bankacılık işlemleri oldukça yavaş yürümektedir.

Ayrıca, Türkiye ile Cezayir arasında ortak banka olmadığından, firmalarımız anılan ülkede aracı bankalar kanalı ile çalışmaktadırlar.

Cezayir ile Türk bankaları arasında muhabirlik ilişkisi bulunmamaktadır. Cezayir bankaları, Türk bankaları tarafından verilen teminat mektuplarını kabul etmediğinden Türk firmaları, üstlendikleri projeler kapsamında vermek zorunda oldukları kati ve avans teminat mektuplarını uluslararası bankalar aracılığıyla düzenlemek zorunda kalmaktadır.

8.6 Akreditif Mektubu ile Ödeme

Cezayir’de 2009 yılı Ek Bütçe Yasası’nda (2009 Yılı 69. Md.) yapılan bir düzenleme ile ithalatta sadece akreditif mektubu ile ödeme zorunluluğu getirilmiştir (Öte yandan, 2011 yılında yapılan bir düzenleme ile Cezayirli üretici firmalara vesaik mukabili ödeme serbestisi de tanınmıştır). Böylece, Cezayirli makamlar ithalat işlemleri ve yurtdışına döviz çıkışı üzerindeki kontrollerini arttırmayı hedeflemektedirler. Ancak akreditif mektubu, her ne kadar ihracatçıları en çok güvence altına alan ödeme şekli olsa da, bazı yüksek tutarlı ürünlerin (makina parkı, un değirmeleri, vb. gibi) üretimi için ön ödeme gerekmesine karşın, akreditifli ödeme de bunun mümkün olmaması sebebiyle firmalarımız sıkıntı yaşayabilmektedirler. Nitekim söz konusu ödeme şeklinde, ürün Cezayir limanlarına gelmeden para transferi mümkün olmamaktadır.

Cezayir’de para transferleri, uluslararası bankacılıktaki ortalama süreleri oldukça aşacak bir şekilde önemli gecikmelerle gerçekleştirilebilmektedir. Nitekim para transferinde, Cezayir Merkez Bankası’ndan

izin alınması uzun süreler alabilmektedir. Bu kapsamda, akreditif mektuplarının en erken 20 gün içerisinde açılabilirdiği bilinmektedir.

Öte yandan mer'î mevzuat hükümleri çerçevesinde ithalattaki bütün evrakların temin edilmesi bankaların sorumluluğunda olduğundan, Cezayirli bankalar, ihtiyaten, ithalatçılardan temini gerekmeyen evraklar talep edebilmektedir.

8.7 Gümrük Tarifeleri

Cezayir'e ihracat yapan firmalarımızın karşılaştıkları en ciddi sorun, anılan ülke ile Türkiye arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) olmaması sebebiyle ödenen yüksek gümrük tarifeleridir. Yüksek gümrük tarifelerini ödemek istemeyen Cezayirli ithalatçıların, firmalarımızdan düşük bedelli fatura kesmesini talep ettikleri, Cezayir gümrüklerinde bu düşük faturaların tespit edilmesi halinde ise ihracat konusu ürünlere uzun teftiş süreçleri sonucunda Cezayirli makamlarca el konulduğu bilinmektedir.

8.8 Gümrük Formaliteleri

Cezayir'de ürünün gümrük vergisi ile KDV oranları bindirilmiş fatura bedeli üzerinden %2,5 oranında gümrük işlemleri harç bedeli hesaplanmaktadır.

Cezayir'de gümrük prosedürleri uluslararası teamüllerin oldukça üzerinde sürelerde gerçekleşmektedir. Bu çerçevede; bütün evrakları temin edilmiş olmasına karşın bir konteynerin en erken 15-20 gün içerisinde gümrükten çekilebildiği ifade edilmektedir. Bu bakımdan, malın 3 işgünü içerisinde çekilememesi halinde demuraj bedeli işletilmeye başlanmaktadır.

Ayrıca, konteynerlerin gümrükleme işlemlerinde, farklı limanlarda gümrüklemeye izin verilmediğinden parsiyel taşımacılık yapmak zorlaşmaktadır.

8.9 Etiketleme

Cezayir'de ithal ürünlerin üzerinde ithalatçı ve ürünün spesifikasyonlarına ilişkin olarak düzenlenen etiketlerin Arapça olması zorunluluğu vardır.

8.10 Kalite Kontrol Belgesi

Cezayir'de ödeme sırasında aranan belgelerden bir tanesi de kalite kontrol belgesidir. Bu belge Cezayirli bankalar tarafından da talep ediliyordu. Ancak 2011 yılında bu belgenin bankalarca aranmasına son verilmiş olmasına karşın Cezayirli bankaların bu belgeyi firmalarımızdan halen talep ettikleri görülmektedir.

Öte yandan söz konusu belge gümrük idarelerince talep edilmektedir. Bu belgenin bir çok ürün grubunda (özellikle direk tüketicinin kullanımına sunulan insan sağlığı, güvenliği ile çevrenin korunması açısından yüksek riskli ürün gruplarında) Cezayir makamlarınca onaylanmış kuruluşlarca (SGS, Lloyds, Veritas,...) temin edilmesi gerekebilmektedir. Bir takım ürün gruplarında ise firmanın kendisi tarafından da bu belge düzenlenebilmektedir.

8.11 Uygunluk Belgesi

Cezayir’de bir takım ürün gruplarında yine başlıca kalite kontrol şirketlerince düzenlenen uygunluk belgesi aranmaktadır. Söz konusu ürün grupları; kozmetik ve kişisel bakım ürünleri, otomotiv yedek parçaları, gazla kullanılan teçhizatlar, elektrikli ev aletleri, tekstil ve konfeksiyon, oyuncaklar, vanalar, elektrikli ekipmanlar.

8.12 Haberleşme

Cezayir’de internet olanakları gerek hız gerekse kalite gibi kriterler açısından oldukça zayıftır. Halihazırda en yüksek internet hızı 2 mega bit olup internet hizmetleri gün içerisinde uzun süreler kesilebilmekte veya yavaşlayabilmektedir.

Ayrıca Cezayirli firmaların e-posta kullanımının zayıf oluşu da hem iletişim kurulamamasına sebebiyet vermekte hem de telefon ve faks aracılığıyla iletişim kurulmasına zorladığından ekstra maliyetlere yol açmaktadır.

Postaneler dışında, kart ve dinarla çalışan uluslararası telefon görüşmesi yapılabilecek telefon kulübelerine büyük otellerde ve merkezi yerlerde rastlamak mümkündür. Bunların yanı sıra, özel sektör tarafından çalıştırılan “taxiphone” diye adlandırılan yerlerde Cezayir Dinarı ile telefon görüşmesi yapılabilir. Otellerin hemen hepsinde uluslararası telefon ve faks imkanı mevcuttur. Ancak ücretleri postane ve taxiphone’lara göre pahalıdır. Diğer yandan Türk GSM servis operatörü Turkcell, Cezayir’deki devlete ait tekel konumundaki GSM servis operatörü olan “Ministre des Postes et Telecommunications (AMN)” ile bir uluslararası dolaşım (roaming) anlaşması imzalamıştır.

Cezayir’de sık sık adres ve telefon değişiklikleri yaşanmaktadır. Bunun yanı sıra işyerlerinin özellikle vergi uygulamaları dolayısıyla kısa süreler içerisinde (genellikle 2 yıl) kapandığı ve başka bir isim altında yeniden açıldığı görülmektedir. Bu nedenle bilinen ya da belirtilen adreslere/telefonlara ulaşabilmek her zaman mümkün olamamaktadır.

İnternet kullanımı hızlı olarak artmaktadır. Ulusal yayın sistemi, üç radyo kanalı ve bir televizyon kanalını içermektedir. Bu televizyon yayını, ülkenin en uzak köşelerine ulaşacak şekilde genişletilmektedir.

8.13 Ulaştırma Altyapısı

Malumları olduğu üzere Cezayir 108 bin km'lik karayolu ile Afrika kıtasının en geniş karayolu ağına sahiptir. Öte yandan 13'ü uluslararası olmak üzere 35 hava alanı vardır. Cezayir'e ihracat ve bu ülkeden ithalat ise 11 tane ticaret limanı vasıtası ile gerçekleştirilmektedir. Bu limanlar; Alger, Oran, Annaba, Skikda, Arzew/Bethioua, Béjaïa, Mostaganem, Ghazaouet, Jijel, Ténès ve D ellys limanlarıdır.

Cezayir'e halihazırda THY her gün 1 sefer gerçekleştirmekte, Cezayir Havayolları (Air Algerie) ise Türkiye'ye haftada 3 uçuş gerçekleştirmektedir. Bu uçuş sayısı talebin çok altında olduğundan bilet fiyatları çok yüksek tutarlara çıkabilmektedir.

Ancak, Sayın Başbakanımızın Cezayir ziyareti sonrası THY seferlerinin bu yılın Ağustos ayından itibaren günlük 2'ye ve gelecek yılın Mart ayından itibaren de 3'e çıkartılması ve Air Algerie'nin de Türkiye'ye daha fazla sayıda sefer düzenlemesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, Cezayir'in Oran ve Konstantin şehirlerine de THY'nin günlük seferler düzenlemesi konusunda mutabık kalınmıştır.

8.14 Vize

Cezayir'e seyahat edebilmek için Türkiye 'de Cezayir Ankara Büyükelçiliği veya İstanbul Başkonsolosluğu'ndan vize almak gerekmektedir. İki tür vize söz konusudur: İş Vizesi ve Çalışma Vizesi. İş vizesi en fazla 3 aylığına düzenlenmektedir.

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri anılan ülkeye yapacakları üç aya kadar ikamet süreli seyahatlerinde vizeden muaftır. Cezayir Konsolosluğu vize için davetiye talep etmektedir. Vizeler, Cezayir Konsolosluğu tarafından genellikle 1 aylık verilmektedir.

Ülkeye girişte yolcular için şahsi eşya muafiyeti vardır. Ülkeye sokulan paranın ve altın, platin gibi ziynet eşyasının gümrüğe yazılı olarak deklere edilmesi gerekmektedir. Bu formalitelerden sonra Havaalanında veya liman girişinde bulunan banka şubelerinden getirilen dövizin bozdurulması tavsiye edilmektedir. Ülkeden çıkışta döviz deklarasyonu ve döviz bozdurma belgesi istenebilmektedir.

8.15 Yabancı Dil

Cezayir'de resmi dil Arapça olmakla birlikte, ticari hayatta Fransızca oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Öte yandan, ülkede kullanılan "Derce" denilen Arapça aksanı Arapça, Berberice ve Fransızca karışımı bir dil olup ülkemizde Arapça bilen personelin dahi Cezayirilerle sağlıklı bir şekilde iletişim kuramadıkları gözlemlenmektedir.

8.16 Hukuki Yapı

Cezayir’de yasal sistem, Fransız ve İslam Hukuku’na dayanmaktadır. Mahkemeler çok yavaş çalışmakta ve hukuki kararlar tam olarak işletilememektedir. Yabancı firmaların, ülke ile ticari ilişkilerindeki ihtilaflardan doğan hukuki davalarda, yabancı firma lehine karar alınsa dahi, hukuki kararların uygulanması aşamasında sorunlar yaşanabilmektedir.

8.17 Güvenlik

Ülkede genel olarak bir güvenlik sorunu bulunmamaktadır. Buna karşın, seyahatlerde başkent ve büyük kentler dışında dikkatli olunmasında fayda görülmektedir. Kent merkezleri de dahil olmak üzere belirli bölgelerde takım elbise ile dolaşılması yerine daha rahat ve daha az dikkat çekici giyim tarzının seçilmesi tercih edilmelidir.

Elde cep telefonu, çanta, fotoğraf makinası vb. gibi eşyalarla dolaşılması da tavsiye edilmemektedir. Para ve benzeri değerli şeyler topluca üste alınmamalı, el çantası, portföy gibi saklama materyallerinin kullanılmamasının can ve mal güvenliği açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

8.18 Çalışma Saatleri

Cezayir GMT+1 saat dilimindedir. Anılan ülkede resmi çalışma saatleri 8:30-17:00, özel sektörde ise 08:00-16:30 arasındadır. Yazın ise iş çıkış saatleri 15:30’a çekilmektedir. Türkiye ile Cezayir arasında, ülkemizde yaz saati uygulaması geçerli iken 2, kış saati uygulaması uygulanırken 1 saat zaman farkı bulunmaktadır. Cuma ve Cumartesi günü hafta sonu tatilidir. Özellikle Cuma günü hayat neredeyse durmaktadır. Bu çerçevede firmalarımızın iş seyahatlerini tertip ederken hafta sonuna denk gelecek şekilde bir seyahat planlaması yapmamaları tavsiye edilmektedir.

Ülkede tüm İslami bayramlar, ay takvimine göre kutlanmakta olup her yıl dini bayramların tarihi değişiklik göstermektedir. Dini bayramlar: Ramazan Bayramı; Kurban Bayramı, Hicri Yılbaşı.

Diğer tatiller: 1 Ocak (Yeni Yıl); 1 Mayıs (İşçi Bayramı); 5 Temmuz (Bağımsızlık Günü); 1 Kasım (Devrimin Yıldönümü).

8.19 İş Görüşmeleri

Her türlü görüşmeden önce randevu alınmasında fayda görülmektedir. Cezayir’de yaşanan trafik problemi ve başkente çok sıkı polis kontrolü nedeni ile randevuların zamanında gerçekleştirilmesi sorun olabilmektedir. Bu açıdan Cezayirlilerin randevularına sık sık geç gelmekte olduğunun bilinmesinde fayda görülmektedir.

Firmalarımızın randevularına geç gelen Cezayirliler karşısında sabırlı olması, görüşme sırasında firmaların kültürel özellikleri izlenerek mümkünse yerel dil ile (Arapçanın şivesi olan Darja) iletişim kurulması tavsiye edilmektedir. Bunun yanında ticari hayatta Fransızca yaygın olarak kullanılmaktadır. Öte yandan, Cezayir'in bazı berber (kabil) bölgeleri Arapçayı genellikle kullanmamaktadır (Bejaja, Tiziouzu gibi). Firmalarımızın, Arapça veya Fransızca bilen personelleri olmaması halinde muhakkak tercüman ile görüşme yapmaları önerilmektedir. Tercüman temini konusunda Müşavirliğimize başvuruda bulunan firmalarımıza yardımcı olunmaktadır.

Cezayirli firmaların faks, e-posta ile kendilerine yapılan iş tekliflerine zamanında ve çoğu kez de hiç cevap vermedikleri bilinmektedir. Bu çerçevede sonuç vermesi istenen ciddi pazar araştırmalarının anılan ülkeye gelinerek yapılmasında fayda görülmektedir.

Cezayir'de firmaların genellikle söz ile mutabık kalınan hususların yazıya dökülmesi aşamasında değişik tavırlar alabildiği izlenmiştir. Bu nedenle, iş bağlantısı yapan firmanın yazılı bir sözleşme ile mutabakat sağlaması tavsiye edilmektedir. Cezayirli muhataplarının güvenlerini ve yakınlıklarını temin etmek adına, Türkiye'ye davet ederek, kapasitelerini ispatlamaları önem arz etmektedir.

Cezayirlilerin Türk insanına karşı sıcak ve samimi olmalarına karşın, özellikle iş tecrübesi fazla olmayanların Türkiye ve Türk ürünü hakkında kanaatlerinin yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Cezayir'in ülke telefon kodu 00 213 olup sabit telefon numaraları "0" ve şehir kodu dahil olmak üzere 7, cep telefonu numaraları ise "0" dahil 10 hanelidir.

Cezayir'de en çok yapılan hatalar:

- Ülkenin yaygın dillerinden birini (Arapça-Fransızca) bilmeyen uzmanlar veya idareciler vasıtası ile iş görüşmesi yapılması,
- Cezayirli ya da Türk tanıklara aşırı güvenilerek söz ile iş yapılması,
- Havaalanında döviz deklarasyonunda bulunulmaması,
- Cezayir mevzuatının gümrükleme hususlarını bilinmeden ya da hafife alınarak, mevzuata uygun olmayan malların gümrüklenmesi,
- Doğru iş partnerinin seçilmesinde yeterince titizlik gösterilmemesi,
- Ürün tanıtımı ve pazar ziyareti konusunda yeterince donanımlı olunmaması, bu konunun ihmal edilmesi,
- Her ziyaretin potansiyel bir alışveriş yapılması olarak görülmesi ve mutlaka iş akdi kurulması konusunda gösterilen sabırsızlık,
- Bazı akreditif işlemlerinin tatil sezonu, teknik yetersizlik vs. gibi nedenlerle uzaması sebebiyle müşterinin çok hızlı hareket etmeye itilmesi ve bunun sonucunda da kaybedilmesi.